

КРОК ЗА КРОКОМ разом

Підтримка, поради, приклади
та можливості для
молодіжної роботи з молодими
біженцями та біженками

Youth Partnership

Partnership between the European Commission
and the Council of Europe in the field of Youth

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

КРОК ЗА КРОКОМ разом

**Підтримка, поради, приклади
та можливості для молодіжної роботи
з молодими біженцями та біженками**

Автори: Андейя Енрікес (Andreia Henriques),
Надін Лямурі-Байя (Nadine Lyamouri-Bajja)

Думки, викладені в цій роботі, яку було створено за дорученням Партнерства між Європейською Комісією та Радою Європи у сфері молоді, є авторськими й не обов'язково відображають офіційну позицію будь-якої з установ-партнерів, їхніх держав-членів або організацій, які з ними співпрацюють. Публікацію українською мовою здійснено на запит проєкту Ради Європи «Молодь за демократію в Україні: Фаза II» та за результатами серії зустрічей молодіжних працівників та працівниць України у квітні 2022 року для реагування на виклики, які виникли внаслідок агресії Російської Федерації проти України.

Редагування:
Катерина Зезюліна,
Валентина Лєснова

Усі права захищено. Жодну частину цієї публікації не може бути перекладено, відтворено або передано в будь-якій формі або за допомогою будь-яких засобів – електронних (CD-ROM, Інтернет тощо) або механічних, зокрема шляхом фотокопіювання, запису або використання будь-якої системи зберігання чи пошуку даних, без попереднього дозволу в письмовій формі від Директорату комунікацій

Макет і обкладинка: Виробничий відділ документів та публікацій (SPDP), Рада Європи

Фото на обкладинці:
Sien Verstraeten та Voices of Young
Refugees in Europe

Рада Європи та Європейська комісія

Надруковано в Раді Європи

Подяка

Висловлюємо подяку:

- учасникам та учасницям таких заходів: експертний семінар «Шляхи до нового життя» (Journeys to a new life) (Брюссель, листопад 2016), семінари з ролі молодіжної роботи у включенні та участі молодих біженців і біженок (Страсбург, жовтень 2017, і Салоніки, грудень 2017);
- організаціям та особам, які відповіли на заклики щодо складання збірника передових практик молодіжної роботи з молодими біженцями та біженками, ініційований партнерством ЄС-Рада Європи у сфері молоді в травні - липні 2017 року;
- митцям і мисткиням, які беруть участь у Виставці експресивного мистецтва, а також Самії Лямурі (Samia Lyamouri), Сарі Нозі (Sarah Neusy), Алікі Панаяїотіду (Aliki Panagiotidou) та Корін Каністра (Corinne Kanistra) за дозвіл використовувати виконані ними зображення у цій публікації;
- усіх, чий практичний досвід молодіжної роботи сприяв створенню цієї публікації.

Координація: Мара Георгеску
(Mara Georgescu)

Ілюстрації: Матіа Лозеро (Matia Losego)

Зміст

ВСТУП	5
Контекст молодіжної сфери в Європі	6
Перш ніж почати...	7
МОЛОДІЖНА РОБОТА Й БІЖЕНЦІ ТА БІЖЕНКИ	8
Що таке молодіжна робота?	8
Роль молодіжної роботи у включенні й участі молодих біженців та біженок	11
Форми молодіжної роботи з молодими біженцями та біженками	12
Виклики	19
ПІДТРИМКА, ПОРАДИ, ПРИКЛАДИ Й МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ МОЛОДІЖНОЇ РОБОТИ З МОЛОДИМИ БІЖЕНЦЯМИ ТА БІЖЕНКАМИ	22
Як організувати міжкультурне навчання	23
Як підтримувати молодих біженців та біженок в отриманні ними доступу до соціальних прав	31
Як залучати молодих біженок	42
Як підтримувати участь молодих біженців і біженок	47
Як підтримувати психічне здоров'я та долати травму	54
ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ	61
РИСУНКИ: НАЗВИ ТА ОПИС	62
ДОДАТОК. УЧАСНИКИ ТА УЧАСНИЦІ	63

Вступ

Пропонуємо вашій увазі посібник «КРОК ЗА КРОКОМ разом».

У цій публікації наведено практичні інструменти молодіжної роботи, які сприятимуть включенню та участі молодих біженців і біженок на місцевому рівні. Особливу увагу в ній приділено участі та включенню молоді як ключовим вимірам побудови інклюзивних суспільств і водночас створенню сприятливого середовища, в якому молоді біженці та біженки зможуть бути повноцінними учасниками й учасницями власного розвитку та розвитку усієї громади. У посібнику розглянуто такі теми: міжкультурне навчання; доступ до соціальних прав; молоді біженки; участь молоді; психічне здоров'я та робота з травмою. Ці теми були визначені на семінарах¹, організованих Партнерством ЄС-Рада Європи у сфері молоді у Франції (жовтень 2017 року) та Греції (грудень 2017 року). <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/refugees-workshops>.

Посібник «Крок за кроком» охоплює різноманітний досвід та практики молодіжної роботи, зокрема з так званих транзитних країн і країн, які приймають біженців та біженок, а також роботи з неповнолітніми без супроводу, молодими шукачами й шукачками притулку та біженцями й біженками. Посібник не містить вичерпного опису реалій життя молодих біженців та біженок у Європі; натомість він дає загальний огляд основних проблем і можливих практик у сфері молодіжної роботи з молодими людьми, які є біженцями й біженками, перебуваючи в пошуках міжнародного захисту та кращого життя в іншій країні. Крім того, він зосереджений на самій молодій людині, а не на профілі країни, що означає, що важливо враховувати контекст, потреби та прагнення цієї молодої людини, а якщо ми працюємо з молодими людьми, які перебувають «у дорозі», також важливо вміти визначити найкращий спосіб роботи з ними. Автори й авторки усвідомлюють, що умови змінюються залежно від того, чи перебувають молоді люди на етапі транзиту, у дорозі чи досягли їхнього кінцевого пункту призначення.

Ця публікація адресована:

- ▶ молодіжним працівникам і працівницям та іншим спеціалістам і спеціалісткам та волонтерам і волонтеркам, які працюють безпосередньо з молодими біженцями та біженками;
- ▶ політикам і політикиням, які співпрацюють з молодіжним сектором на місцевому рівні, оскільки ми сподіваємося, що це надихне їх на розроблення програм для подальшої підтримки молодіжної роботи або надання фінансування молодіжним організаціям, які працюють з молодими біженцями та біженками.

1. <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/refugees-workshops>

Ця публікація містить два розділи.

■ У першому розділі «Молодіжна робота й молоді біженці та біженки» особливу увагу приділено ролі молодіжної роботи у включенні й участі молодих біженців та біженок у Європі, підкреслено її додаткові переваги й водночас основні виклики та потреби молодіжного сектору.

■ У другому розділі «Підтримка, поради, приклади й можливості молодіжної роботи з молодими біженцями та біженками» наведено поради й передові практики щодо зазначених тем, а також роздуми про конкретні виклики та внесок молодіжної сфери в кожній з цих тем.

■ Наприкінці публікації наведено перелік додаткових джерел інформації про молодіжну роботу й молодих біженців та біженок для подальшого вивчення.

■ Ця публікація була розроблена в межах Партнерства між Європейською Комісією та Радою Європи у сфері молоді за матеріалами трьох семінарів і зустрічей, проведених у 2016 та 2017 роках, та збірки передових практик молодіжної роботи з молодими біженцями й біженками. Практики збирали протягом травня – липня 2017 року шляхом онлайн-опитування «Молодіжна робота й молоді біженці й біженки в Європі: розкажи про свою ініціативу!»; ми долучили до цієї публікації ті практики, які містили достатню інформацію про досвід молодіжної роботи з молодими біженцями та біженками.

Контекст молодіжної сфери в Європі

■ Ця публікація була розроблена у важливий для молодіжної сфери в Європі момент, коли різні організації та установи взяли активну участь у розгляді тем інтеграції, участі та прав молодих біженців і біженок. Коли розпочалася робота над цією публікацією, Рада Європи та Європейська Комісія взяли участь у процесах молодіжної політики, щоб допомогти своїм державам-членам розробити політику у відповідь на проблеми, з якими стикаються молоді біженці та біженки; обидві інституції зосередилися на сприянні молодіжній політиці своїх держав-членів шляхом розроблення керівних принципів і рекомендацій.

■ З іншого боку, дедалі більше організацій та установ на європейському рівні шукали можливості для посилення ролі молодіжної роботи з молодими біженцями та біженками. Кілька молодіжних неурядових організацій (НУО), частина яких також включені до цієї публікації, шукали шляхи, як вони можуть залучати молодих біженців та біженок до своєї діяльності, відстоювати їхні права й розвивати молодіжну роботу, залучаючи молодих біженців та біженок. Інший приклад стосується проєктів Erasmus+, зокрема «Стати частиною Європи» (Becoming a part of Europe), у якому серед іншого розглянуто, як молодіжна робота може стати ефективним інструментом для участі й соціального залучення молодих біженців і біженок.

■ Робота Партнерства між Європейською Комісією та Радою Європи у сфері молоді зосереджена на формуванні знань і наданні практичних рекомендацій у сфері молоді².

2. Більше інформації тут: <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/young-refugees>

Перш ніж почати...

” Мистецтво зрештою невіддільне від справедливості... Воно стає місцем, у якому зустрічаються невидиме, нездоланне, нескорена мужність і честь» (Джон Берджер, есе «Шахтарі»).

■ Зображення, що супроводжують текст цієї публікації, є частиною ширшого проєкту – Виставки експресивного мистецтва. Ці зображення були створені під час шестимісячної творчої подорожі Північною Грецією 49 митців і мисткинь з Греції, Сирії, Афганістану, Ірану, Туреччини, Еритреї, Болгарії та Іраку. У проєкті взяли участь митці й мисткині віком від 12 до 60 років – професіонали/професіоналки й аматори/аматорки. У цьому проєкті, ініційованому в контексті психосоціальних ініціатив «Лікарів світу» (Médecins du Monde) (Греція/Швейцарія), основну увагу було приділено розвитку міжкультурного діалогу, співпраці та інтеграції через мистецтво.

■ Останніми роками в Північній Греції біженцям і біженкам довелося зіткнутися з надзвичайно комплексними викликами, які містили недостатнє забезпечення базових потреб та перебування в тривалій ситуації травми в поєднанні з невизначеністю щодо власного майбутнього й бажанням інтегруватися в нові соціокультурні та трудові реалії.

■ Працюючи в таборах для біженців та біженок у Північній Греції, команда «Лікарів світу» зустріла багато дітей, жінок, чоловіків та молодих людей, які за покликом серця, за власним вибором, а іноді через відчай або просто щоби вбити час протягом довгих місяців бездіяльності, зумовленої їхнім становищем, використовували різні форми мистецтва, щоб долати негаразди, з якими стикаються щодня. Митців та мисткинь запросили взяти участь в інтенсивних майстер-класах, під час яких вони розробили концепцію, підготували та втілили в життя їхню першу виставку «Біль і надія» в Салоніках, а потім «Мистецтво іншого» в липні 2017 року та «Паростки єдності» у вересні 2017 року. Останні дві виставки стали містками між спільнотами та розглянули процес інтеграції як спільно створюваний динамічний процес між іммігрантами/іммігрантками та громадами, що їх приймають. Завдяки цьому місцеві митці та мисткині й ті, що були на той час біженцями/біженками в Греції, об'єдналися і створили спільну виставку, яка заохочує досліджувати та виражати ідентичності, кидаючи виклик дискримінації й соціальному виключенню, а також сприяючи міжкультурному діалогу та творчості через майстерні й тренінги. Ці роботи митців і мисткинь було представлено в різних куточках Європи та США.

■ Сьогодні проєкт містить пересувну виставку та прагне створити мережу митців і мисткинь з усієї Європи, створюючи простори для особистого спілкування, діалогу та обміну між творчими людьми Європи та новоприбулими митцями й мисткинями, сприяючи розвитку інтегрованого суспільства. Зараз проєкт координує незалежна команда, яка прагне дати поштовх та підтримку інноваційним і творчим ініціативам задля привернення уваги до соціальних проблем через мистецтво.

Facebook: ExpressiveArtExhibition, ел. пошта: intergrartproject@gmail.com

Молодіжна робота й молоді біженці та біженки

Що таке молодіжна робота?

«Молодіжна робота – це широкий термін, що в різних контекстах має різний фокус значення. Зазвичай він охоплює різноманітні заходи соціального, культурного, освітнього, екологічного та/або політичного характеру, що їх проводять молоді люди, для молоді та з молоддю. До цього переліку також належать заходи й послуги з організації дозвілля та спорту для молоді. Молодіжну роботу здійснюють молодіжні працівники та працівниці, які працюють на платній і добровільній основі, вона ґрунтується на процесах неформального й інформального навчання, орієнтованих на молодь і добровільну участь. Головна мета молодіжної роботи полягає в мотивуванні й підтримці молодих людей у знаходженні конструктивних шляхів у житті та слідуванні ними, сприянні їхньому особистому та соціальному розвитку, а також розвитку суспільства загалом» (Рекомендація CM/Rec(2017)4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про молодіжну роботу). Council of Europe (2017), Recommendation CM/Rec(2017)4 of the Committee of Ministers to member States on youth work.

«Молодіжну роботу організовують у різні способи (в організаціях, якими керують молоді люди, організаціях для молоді, неформальних групах та через державні послуги для молоді). European Council (2013) Conclusions on the contribution of quality youth work to the development, well-being and social inclusion of young people (2013/C 168/03).

Сектор молодіжної роботи в Європі дуже різноманітний. Він охоплює різні практики, запропоновані організаціями та державними установами, громадянським суспільством і навіть установами та програмами соціального забезпечення.

- ▶ **Ціннісний підхід:** молодіжна робота слугує вищим цілям включення та соціальної згуртованості.
- ▶ **Молодь у центрі процесу:** молодіжна робота задовольняє ключові потреби та прагнення молоді, визначені самими молодими людьми.
- ▶ **Добровільність:** молодіжна робота ґрунтується на добровільній участі молоді.

- ▶ **Розвиток:** молодіжна робота спрямована на особистий, соціальний та етичний розвиток молоді.
- ▶ **Саморефлексія та критичний підхід:** молодіжні працівники/працівниці прагнуть переконатися, що роблять усе можливе, щоб виконати їхню місію.
- ▶ **Наявність зв'язків:** молодіжна робота має на меті забезпечити справжнє спілкування з молоддю та сприяти підтримці життєздатності громад (Портфоліо молодіжної роботи Ради Європи)³

■ Молодіжну роботу здійснюють у найрізноманітніших формах та умовах: у молодіжних центрах, у межах молодіжних проєктів або молодіжної роботи широкого чи цільового спрямування. Її можуть просувати неформальні молодіжні групи, а в разі надання інформації, орієнтованої на молодь, молодіжну роботу можуть здійснювати в контексті таборів для молоді й вона може лежати в основі молодіжних організацій і рухів.⁴

■ «Молодіжний працівник/ молодіжна працівниця» – це також широке та різноманітне поняття і профіль. У багатьох випадках найменші працівники/працівниці та волонтери/волонтерки не знають або не вважають, що є молодіжними працівниками/працівницями. Це можна пояснити недостатньою обізнаністю щодо поняття молодіжної роботи та/або його визнання громадянським суспільством і владою. У деяких країнах «молодіжний працівник/молодіжна працівниця» – це кваліфікаційна категорія; для того, щоб стати молодіжним працівником/молодіжною працівницею, потрібно пройти спеціальну професійну підготовку або здобути вищу освіту, існують також механізми сертифікації. Натомість в інших країнах організована діяльність і послуги, що їх надають, можуть належати до інших сфер, зокрема до соціальної роботи.

3. www.coe.int/en/web/youth-portfolio.

4. European Commission (2015) "Quality Youth Work - A common framework for the further development of youth work" - Report from the Expert Group on Youth Work Quality Systems in the EU Member States, p. 13. In: <https://goo.gl/wDh9oB> (accessed 16 November 2017).

Запитання для рефлексії (про вашу практику)

- Чи вважаєте ви себе молодіжним працівником/молодіжною працівницею? Чи здійснюєте ви молодіжну роботу?
- У чому полягають цінності та принципи вашої роботи з молоддю? Чи відповідають вони наведеним вище цінностям і складникам молодіжної роботи?
- Чи працюєте ви в напрямку включення і/або інтеграції молодих біженців та біженок? Чому? Як саме?

Роль молодіжної роботи у включенні й участі молодих біженців та біженок

«Участь у демократичному житті будь-якої громади не зводиться до голосування або висунення кандидатів і кандидаток на виборах, хоча й це є важливими складниками. Участь молоді передбачає «наявність прав, засобів, простору й можливостей, а де необхідно – підтримку, щоб брати участь і впливати на рішення, а також брати участь в акціях і заходах з тим, щоб сприяти побудові кращого суспільства» (Council of Europe 2016a).

«Соціальне включення – це процес полегшення умов доступу окремих осіб і груп до прав і переваг, які зазвичай доступні для членів і членкинь суспільства, як-от працевлаштування, гідне житло, медичне обслуговування, освіта та навчання»

(Словник термінів, проєкт Ради Європи «Enter! – забезпечення доступу до соціальних прав для молоді», www.coe.int/en/web/enter/glossary).

■ Молодіжна сфера відіграє ключову роль у включенні й участі молодих біженців та біженок, оскільки молодіжні працівники та працівниці пропонують:

- ▶ здатність інтерпретувати, адаптувати нові реалії та сприяти їх формуванню;
- ▶ швидке реагування на нагальні виклики, коли інші структури не в змозі це зробити, і можливість мобілізувати волонтерів і волонтерок та громаду;
- ▶ багаторічний досвід роботи над забезпеченням участі, включення та соціальної згуртованості молоді;
- ▶ здатність пропонувати інноваційні та творчі рішення, які поєднують знання, політику і практику.

■ Попри те, що в різних країнах Європи діють різні підходи та практики молодіжної роботи, вони здебільшого зводяться до одного спільного складника – роботи, що ґрунтується на цінностях і дотримується таких принципів, як права людини, соціальне включення та демократія. Незалежно від правового статусу молодих мігрантів/мігранток, молодіжна робота може сприяти їхньому включенню з моменту їх прибуття.

■ Молодіжна робота з молодими біженцями та біженками не є новим явищем, але з 2015 року вона набула нового виміру та збільшеної видимості через ситуацію, спричинену численними міграційними потоками до Європи. Тоді першою реакцією молодіжних працівників та працівниць (наприклад, у Греції) стала мобілізація волонтерів і волонтерок для ініціатив швидкого реагування (наприклад, збору та видавання їжі й одягу). Незабаром вони розпочали проводити заходи з міжкультурного навчання, зміцнюючи зв'язки з місцевими громадами за допомогою мовних і культурознавчих курсів. Втім, для включення й участі цих молодих біженців та біженок були потрібні довгострокова перспектива й зусилля, тому було запроваджено ініціативи, пов'язані з доступом до прав (наприклад, у випадку права на освіту та тісного партнерства зі школами чи професійно-технічною освітою), або формування навичок, з особливою увагою до молодих біженок.

Сьогодні заходи молодіжної роботи виходять за межі негайного гуманітарного реагування й забезпечення доступу до послуг, що також потребує нових навичок і підходів для молодіжних працівників та працівниць. Втім, у країнах, де молодіжну роботу чітко не визнають, менш зрозумілими є її додаткові переваги, іноді вона поєднується з іншими сферами та послугами, більш пов'язаними з правовою, соціальною й гуманітарною підтримкою. Отже, молодіжні працівники та працівниці також усвідомили потребу в кращій обізнаності у правовій базі, способах підтримки психічного здоров'я та подолання травм, серед інших питань, що сприятиме довгостроковому включенню молодих біженців і біженок у громади, які їх приймають.

У цій публікації ми вирішили зосередитися на включенні молодих біженців та біженок, а не на їхній інтеграції, оскільки «інтеграцію» молодих біженців та біженок не всі розглядають як кінцеву мету, що обговорювали під час семінарів, які проводило Партнерство між Європейською Комісією та Радою Європи у сфері молоді. Крім того, термін «інтеграція» часто хибно використовують політики та ЗМІ. Те саме слово може мати кардинально різні значення в різних країнах Європи: для деяких політика та програми щодо інтеграції ближчі до поняття включення, яке ми вводимо в цьому посібнику, але в інших контекстах інтеграція може бути дуже близькою до практик асиміляції та сегрегації. А отже, інтеграцію може бути сприйнято як більш державоцентричний та державоорієнтований підхід, який передбачає колективне зобов'язання молодих біженців та біженок адаптуватися, натомість включення зосереджується на індивідів та його здатності робити внесок у розвиток громади. У молодіжній роботі основну увагу приділяють насамперед сприянню доступу до можливостей та прав і створенню простору для саморозвитку.

Крім того, молодіжні працівники та працівниці сприяють створенню умов для участі в житті суспільства. В умовах, коли, наприклад, доступ до участі у виборах (голосуванні й висуненні кандидатури на виборах) та участь у політичних партіях обмежені й недоступні для молодих біженців та біженок, вкрай важливо створити альтернативні простори й підходи до участі.

Усім людям має бути забезпечено змогу отримати доступ до їхніх прав, досліджувати власний потенціал і можливості та робити внесок у розвиток їхньої громади. Підтримка цих зусиль – це внесок у побудову інклюзивних суспільств, і саме це здійснює молодіжна робота.

Форми молодіжної роботи з молодими біженцями та біженками

Молодіжна робота може сприяти розвитку можливостей у сферах міжкультурного навчання, освіти з прав людини та неформальної освіти, соціального включення, підтримки рівний-рівному, розвитку «м'яких» і життєвих навичок, дозвілля та ін. Для посилення впливу важливо, щоб молодіжні працівники та працівниці підтримували зв'язки з іншими особами, які безпосередньо працюють із тією самою молоддю, зокрема з учителями та вчительками, працівниками та працівницями поліції й соціальними працівниками та працівницями.

Запитання для рефлексії (про вашу практику)

- Як ви сприяєте доступу до можливостей молодіжної роботи, які пропонуєте? Як ви вступаєте в контакт з молодими біженцями та біженками?
- З ким із осіб, які працюють із тією самою молоддю, ви співпрацюєте? Як ви створюєте синергію?

Який вигляд може мати молодіжна робота з молодими біженцями та біженками?

У списку нижче наведено приклади сфер втручання для молодіжних працівників та працівниць і практик з усієї Європи.

Підтримка швидкого реагування

- ▶ Мобілізація волонтерів і волонтерок для ініціатив швидкого реагування, наприклад, збору й роздавання їжі та одягу, у взаємодії з місцевою владою й гуманітарними організаціями.
- ▶ **Приклад:** Скаутська організація *Scouts in Action for Refugees Relief* (Рух скаутів для допомоги біженцям) надала підтримку мігрантам і мігранткам на островах Лесбос, Хіос, Кос, а також у таборах біженців і біженок в Афінах та Еллініконі. Діяльність організації охоплювала швидке реагування й акції з надання допомоги, а також навчання та створення безпечного простору для молодих мігрантів і мігранток.

Міжкультурний обмін, мовні та культурознавчі курси

- ▶ Створення простору для культурного навчання та обміну між молодими біженцями та біженками і громадою, що їх приймає. Заходи на кшталт «живих бібліотек»,⁵ ініціативи у сфері спорту, музики чи кулінарії, а також мовні курси.
- ▶ **Приклади:** Естонська організація-член Організаційного Бюро європейських учнівських спілок (OBESSU) сприяла проведенню тижня обміну між мігрантами й мігрантками та місцевими учнями й ученицями: вони «помінялися» домітками, щоб краще зрозуміти проблеми, з якими стикаються їхні однолітки.
- ▶ Організація *Mareena* (Маріна) у Словаччині проводить суспільну програму з неформальними подіями й заходами, які мають на меті об'єднати біженців і біженок та місцевих жителів і жительок, створивши в такий спосіб простір для обміну та кращого взаєморозуміння, наприклад, недільні бранчі, літні вечори кіно, афганські вечери, вечори афганської культури, жіночі вечори тощо.

Протидія мові ненависті (онлайн)

- ▶ Ініціативи щодо протидії мові ненависті онлайн шляхом інформаційно-просвітницької роботи та скарг на використання мови ненависті, а також формування нових наративів, пов'язаних з міграцією.
- ▶ **Приклад:** *Рух проти мови ненависті* (No Hate Speech Movement), ініційований Радою Європи, має на меті протидіяти мові ненависті онлайн та формувати контрнарративи.

Дослідження

- ▶ Визначення потреб молоді, збір її думок і пропозицій, а отже, краще розуміння становища молоді та використання цих результатів для адвокації змін на рівні політики.
- ▶ **Приклад:** У 2017 році *Young Republic* (Молода Республіка) (організація, очолювана молодими біженцями й біженками) реалізувала в п'ятьох європейських країнах проєкт з дослідження потреб і прагнень молодих сирійських біженців та біженок у Європі.

5. Більше інформації про живі бібліотеки за посиланням www.coe.int/en/web/youth/living-library (доступ здійснено 19 листопада 2017 р.).

Розширення прав та можливостей і розвиток компетентностей молодих біженців і біженок

- ▶ Через підтримку за принципом «рівний-рівному», освіту з прав людини та неформальну освіту, тренінги й семінари на різні теми для розвитку різноманітних навичок (від цифрових до підприємницьких або життєвих), проведення навчання у змішаних групах для розвитку міжкультурних відносин та налагодження контактів.
- ▶ **Приклади:** Проєкт підтримки молодих біженців (*Support to Young Refugees Project*) був ініційований *Toplum Gönüllüleri Vakfı* (TOG – Фонд громадських волонтерів). У центрі уваги проєкту – розширення прав та можливостей і розвиток соціальної згуртованості. З метою розширення прав та можливостей сирійської молоді молодіжна спільнота проводила курси, майстер-класи, зустрічі, заходи неформальної освіти, навчання за принципом «рівний – рівному» та проєкти соціальної відповідальності. У кожному центрі діють дружні до молоді медпункти, у яких медичний працівник / медична працівниця та психолог/психологиня проводять (індивідуальні) консультації для молодих жінок щодо гендерного насильства й сексуального та репродуктивного здоров'я.
- ▶ *Young Republic* організовує навчальні курси на теми демократії, прав людини та участі, насамперед для молодих біженців і біженок та молодіжних працівників і працівниць, які працюють з молодими біженцями та біженками. Вони також керують програмою GAMIFY, яка забезпечує інтерактивний та партисипативний навчальний досвід для створення інклюзивних спільнот. Програма збирає разом новоприбулих жителів та жительок і тих, хто мешкає тривалий час (з акцентом на створення плюральних і різноманітних груп), щоб грати спільно та знайомитися з іншими молодими людьми, вивчаючи теми, пов'язані з демократією та правами людини, розмірковуючи, обмінюючись досвідом і навчаючись одне в одного.

Підтримка ініціатив власного розроблення

- ▶ Підтримка ініціатив молодих біженців та біженок, а отже, підтримка зміни наративів про молодих біженців та біженок і надання їм простору для подальшого розвитку їхніх навичок і відносин, а також пошуку шляхів участі в житті громади та ухваленні рішень, які впливають на їхнє життя; наставництво, фінансування, структури підтримки на рівних.
- ▶ **Приклад:** Асоціація *Foyer Oberholz* підтримує молодих біженців та біженок у Страсбурзі у заснуванні власної НУО. *Le pensé critique* (Критична думка) – тепер це організація, очолювана молодими біженцями та біженками, перший проєкт якої був присвячений фотографії та мав на меті створити простір, у якому молоді біженці та біженки зможуть досліджувати їхню ідентичність.

Підтримка доступу до прав

- ▶ Сприяння, шляхом партнерства між місцевою владою та школами, включенню молодих біженців та біженок до системи освіти; проведення позакласних заходів для вивчення мов, розвитку життєвих і «м'яких» навичок та позитивних взаємин з однолітками; надання інформації про права та підтримка доступу до ринку праці й інших можливостей.
- ▶ **Приклад:** *Tandem* – це ініціатива для підтримки інтеграції біженців та біженок і шукачів та шукачок притулку в Брюсселі шляхом створення для них можливості передати їхні навички та досвід НУО європейського рівня через короткострокові програми волонтерства.

Адвокація прав молодих біженців і біженок та посилення підзвітності

- ▶ Адвокація на підтримку молодих біженців та біженок у різних ініціативах; доведення проблем, з якими стикаються молоді біженці та біженки, до відома політиків і політикинь; підтримка, захист і сприяння доступу до прав молодих біженців і біженок.
- ▶ **Приклад:** *Speak Out! (He movchi!)* – це ініціатива Національної молодіжної ради Швейцарії. Вона орієнтована на неповнолітніх мігрантів і мігранток без супроводу, які шукають притулку, і неповнолітніх без документів. Мета полягає в тому, щоб почути їхні голоси та покращити їхню участь.

Взаємне навчання та підтримка

- ▶ Об'єднання молодих людей, які мають досвід біженця/біженки і які такого досвіду не мають, для спільної роботи та навчання.
- ▶ **Приклад:** «Молоді мігранти Гельсінкі» (*Migrant Youth Helsinki*) – це проєкт Служби у справах молоді міста Гельсінкі у 2016 – 2020 роках, який охоплює систему спільного навчання Buddy School (Товариш/товаришка по школі) для поліпшення результатів навчання за допомогою системи викладання й навчання рівний-рівному.
- ▶ НУО «Сутність навчання» (*pith of learning*) проводить заходи з демократичного громадянства в школах Нідерландів, залучаючи молодих біженців та біженок як учителів/учительок-однолітків для молоді.

Дозвілля

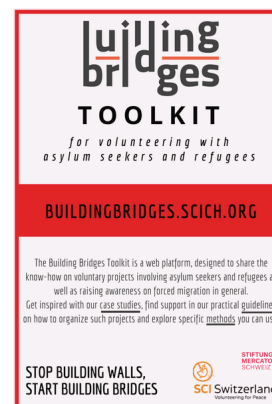
- ▶ Забезпечення змістовного дозвілля для молодих людей, які мають досвід біженства.
- ▶ **Приклади:** «Фарос» (*Faros*), грецька НУО, яка підтримує підлітків-біженців/біженок без супроводу в Афінах, організовує спортивні програми, оскільки активна участь сприяє зменшенню проявів антисоціальної поведінки та формуванню соціальної згуртованості, а також допомагає персоналу зблизитися з підлітками без супроводу. Ці заходи також посилюють у молоді відчуття приналежності до групи.
- ▶ «Штамм Марбург» (*Stamm Marburg*), місцева скаутська група в Німеччині, залучає молодих біженців та біженок до місцевої скаутської діяльності, наприклад, таборів скаутів і скауток. Це роблять для сприяння включення молодих біженців та біженок до місцевої громади, а також зменшення упереджень у німецькому суспільстві завдяки наданню людям можливості познайомитися з біженцями та біженками особисто.

■ Цей перелік не є вичерпним. Розробляють й інші ініціативи, більш орієнтовані на підвищення кваліфікації та підтримку молодіжних працівників і працівниць, які працюють з молодими біженцями й біженками, наприклад, на європейському рівні Мережа з питань міграції та прав людини Європейського молодіжного форуму (об'єднує організації-члени, які працюють з молодими біженцями та біженками на рівні проєктів і політик) та тренерський довідник «Зведення мостів» (*Building Bridges*) і кампанія Міжнародної громадянської служби (*Service Civil International, SCI*).

Мережа з питань міграції та прав людини є ініціативою Європейського молодіжного форуму та його організацій-членів. Вона орієнтована на молодіжні організації, які працюють з молодими біженцями й біженками та для них. Головною метою мережі є створення простору для встановлення контактів, обміну добрими практиками, розроблення політики й адвокації з питань міграції та молодих біженців і біженок у Європі.

Ключовим досягненням мережі є ухвалення Європейським молодіжним форумом у листопаді 2015 року Резолюції щодо захисту та інтеграції молодих біженців і біженок у Європі. Цей документ підкреслює особливе становище неповнолітніх біженців і біженок, важливість інклюзивних суспільств і роль молодіжних організацій у сприянні захисту та інтеграції молодих біженців і біженок у Європі. Мережа також збрала передовий досвід інтеграції шукачів і шукачок притулку в освіту та професійно-технічне навчання, що демонструє ініціативи, придатні для адаптації в різних європейських країнах. Ці два документи також є важливими інструментами адвокації у відповідних політичних процесах ЄС, і молодіжний сектор може розглянути можливість їх використання в межах національних і місцевих заходів з адвокації.

Більше інформації за посиланням: www.obessu.org; www.seedsforintegration.org

Тренерський довідник «Зведення мостів» являє собою вебплатформу для обміну ноу-хау з волонтерських проєктів, що залучають шукачів і шукачок притулку та біженців і біженок, а також підвищують поінформованість щодо вимушеної міграції загалом. Проєкт координує SCI (Швейцарія) за підтримки Utilaru (Угорщина). Його існування було б неможливим без підтримки Фонду «Меркатор» (Швейцарія) та активного внеску робочої групи Building Bridges і філії SCI.

Мета проєкту – надихнути прикладами успішних проєктів з цієї теми та підтримати запуск подібних ініціатив, надавши перелік практичних рекомендацій щодо організації таких проєктів і конкретних методів, які можна використовувати.

Більше інформації за посиланням: www.sci.ngo/sci-campaigns/building-bridges/building-bridgestoolkit

■ Коли організація або неформальна група вирішує працювати з молодими біженцями та біженками, важливо обговорити це рішення всередині організації та з іншими зацікавленими сторонами, а також обміркувати, яким може бути її конкретний внесок. Для такого обговорення важливо знати про становище молодих людей (включно з юридичним статусом, якщо вони перебувають у процесі транзиту, потребами та прагненнями), їхні функції, що вони їх виконують на місцях, та інші елементи, які допомагають зрозуміти реальність і визначити потреби. Крім того, запорукою успіху будь-якої ініціативи є залучення молодих біженців та біженок на всіх етапах ініціатив і проєктів (розроблення, реалізація, моніторинг та оцінка). На наступній сторінці наведено запитання, які допоможуть упоратися з цим завданням.

Запитання для рефлексії (про планування молодіжної роботи з молодими біженцями та біженками)

- Який правовий статус має молода людина? Як він впливає на її залучення?
- Які потреби та прагнення має молода людина?
- Як контекст впливає на складання програми? Чи перебувають молоді люди в процесі транзиту? Які наслідки треба враховувати, коли йдеться про наявну правову базу, програми, можливості фінансування?
- Чи можете ви співпрацювати з іншими секторами, щоб поліпшити вашу роботу (наприклад, з місцевими органами влади, школами та іншими організаціями громадянського суспільства й міжнародними організаціями)?
- Чи існують культурні та гендерні чинники, про які потрібно знати?
- Як ви плануєте залучити молодих людей до проєкту?

Молодіжна робота може сприяти включенню й участі молодих біженців та біженок, зважаючи на її особливу цінність і незалежно від того, переїдуть молоді біженці та біженки до інших країн чи залишаться. Молодіжна робота може відігравати важливу роль у зведенні мостів між молодими біженцями й біженками та місцевими громадами. Співвідношення між молодіжною та громадською роботою під час роботи з біженцями та біженками має значення: комплексний підхід для різних вікових груп у громаді може виявитися дуже корисним для всіх груп, а не лише для молоді. Молодіжна робота також може забезпечити культурну медіацію й мовну підтримку. Молодіжні працівники та працівниці можуть розробляти особисті й індивідуальні підходи до підтримки молодих біженців і біженок. У транзитних країнах молодіжна робота також може запропонувати молодим біженцям і біженкам відчуття стабільності та «дому». Крім того, вона сприяє індивідуальному розширенню прав та можливостей і формуванню навичок, а також допомагає під час інтеграції/включення в громади, що приймають біженців і біженок. Вона допомагає молодим біженцям і біженкам розвивати впевненість, стійкість і довіру, а також будувати позитивні стосунки з однолітками і надає їм навички для включення в навчання й роботу.

Молодіжна робота також сприяє інформуванню молодих біженців і біженок про їхні права та адвокації змін у способах координування ситуації або типах запроваджуваних програм.

Молодіжна робота пропонує безпечний простір для навчання, у якому молоді біженці та біженки можуть просто бути молодими людьми й насолоджуватися різними видами діяльності. Завдяки неформальній освіті вони можуть скористатися перевагами та взяти участь у діяльності, що подібна до діяльності в інших країнах. Молодіжна робота також створює простір для самовираження й участі молодих біженців і біженок у суспільстві, висловлення ними власних думок, тривог і прагнень, а також допомагає показати й оцінити ресурси, які молоді біженці та біженки дають суспільству.

Сфера молодіжної роботи може діяти як важлива зацікавлена сторона у міжсекторальній співпраці між різними галузями, як-от право, освіта, житло та працевлаштування. Молодіжна робота не має брати на себе завдання, які належать до компетенції інших секторів, а натомість має надавати комплементарну підтримку іншим службам.

Виклики

Молоді біженці та біженки й шукачі та шукачки притулку стикаються з численними викликами через перешкоди, які вони мусять долати на шляху до інтеграції в нове суспільство.

Наводимо перелік викликів, з якими стикаються молоді біженці та біженки й шукачі та шукачки притулку, які також впливають на молодіжну роботу:

- ▶ Відсутність правової бази або недостатня реалізація, що призводить до втручання організацій громадянського суспільства (особливо молодіжної роботи) у нетрадиційних сферах і послугах, як-от житло та охорона здоров'я.
- ▶ Політичні зміни, що впливають на громадську думку та політику в країнах, які приймають біженців і біженок, зокрема у зв'язку з ксенофобією.
- ▶ Слабка координація між різними суб'єктами, що призводить до реалізації однакових речей та проведення для бенефіціарів/бенефіціарок нескордированих заходів багатьма організаціями.
- ▶ Обтяжливі процеси, пов'язані з бюрократією та отриманням правового статусу в країні, що приймає.

- ▶ Брак доступної інформації для молодих біженців і біженок, особливо про їхні права, мовами та у форматах, які є для них зрозумілими.
- ▶ Міжкультурні виклики, дискримінація та стигма, від яких страждають молоді біженці та біженки, включно з мовними бар'єрами.
- ▶ «Чекання», інакше кажучи, нестабільність, коли невідомо, чи буде надано правовий статус біженця/біженки, чи молоду людину доведеться відправити назад до країни походження, але також невідомо, що відбуватиметься після надання статусу.
- ▶ Брак належної системи опіки, що обмежує можливості, до яких молоді люди мають доступ, та їх включення в суспільство, що їх приймає.
- ▶ Перехід до дорослого життя, особливо становище молодих біженців та біженок, яким виповнюється 18 років, коли їхній статус змінюється з дитини (на яку поширюється захист відповідно до Конвенції ООН про права дитини) на дорослого/дорослу. Це означає втрату частини правового захисту й доступу до прав.
- ▶ Емоційна травма, зумовлена як обставинами прибуття до країни, що приймає, так і процедурами й нестабільністю в цій країні (інституційне насильство).
- ▶ Нестабільність стажування та інших заходів, що сприяють доступу молодих біженців та біженок до ринку праці.
- ▶ Відсутність простору й підтримки для того, щоб молоді біженці та біженки могли виразити себе та брати активну участь у місцевому житті як громадяни/громадянки. Крім того, через правовий статус інколи неможливо отримати доступ до різних можливостей, як-от молодіжна робота.
- ▶ Обмежені можливості для залучення молодих жінок та дівчат і труднощі в налагодженні контакту з ними.

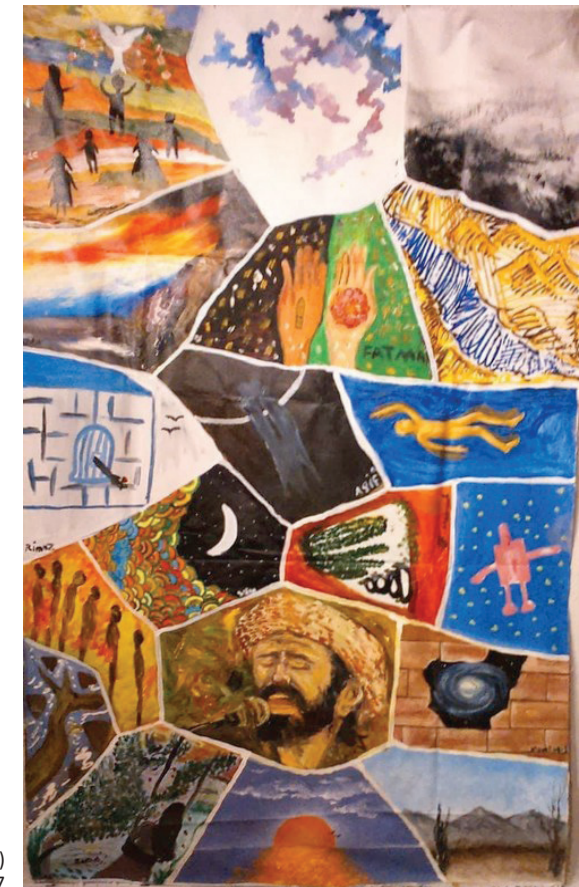
■ Окрім викликів, з якими стикаються молоді біженці та біженки, є виклики, з якими стикається молодіжний сектор:

- ▶ Непередбачуваність. Неясно, як довго молодіжні працівники та працівниці працюватимуть з деякими молодими людьми та як перехід до дорослого життя чи зміна правового статусу вплине на їхнє залучення. Крім того, деяким молодим людям незрозуміло, чи залишаться вони в громаді, що їх приймає, чи переїдуть до іншого місця.
- ▶ Компетентності молодіжних працівників/працівниць. Хоч це й не стосується роботи з молодими біженцями та біженками напяму, втім дуже важливо порушити питання про те, чи навчають осіб, які працюють з молодими біженцями та біженками, здійснювати міжкультурний діалог, надавати першу психологічну допомогу та працювати з молоддю в уразливому становищі тощо.
- ▶ Міжкультурні навички. Можливість розмовляти однією мовою є запорукою побудови довірливих стосунків. Іноді молодіжним працівникам і працівницям не вистачає мовних навичок та міжкультурної обізнаності для взаємодії з деякими молодими біженцями й біженками.
- ▶ Нові сфери та ситуації. Чимало молодіжних працівників і працівниць не звикли мати справу з психічним здоров'ям і травмою. Крім того, новим для сектора є посилення уваги до безпеки та правової допомоги. Це може зумовити стрес і тиск на молодіжних працівників і працівниць та призвести до вигорання.
- ▶ Фінансування й партнерство. Рішення на місцевому рівні мають критичне значення для сприяння залученню та участі, але для таких програм бракує

фінансування, а в більш ізольованих районах недостатньо можливостей долучати до спільних проєктів організації, які мають досвід і ноу-хау з питань міграції й надання притулку.

- ▶ Відсутність політичної та громадської підтримки. Деякі сектори суспільства, включно з органами влади та громадською думкою, іноді недостатньо підтримують ініціативи щодо включення й участі молодих біженців та біженок.
- ▶ Труднощі в налагодженні контакту, особливо з молодими жінками та дівчатами, а також молодими біженцями й біженками в сільських та ізольованих районах.
- ▶ Політичні дилеми. Обговорення політик щодо підтримки молодих біженців і біженок триває, особливо в молодіжній сфері. Так, у деяких країнах існує розподіл обов'язків, а робота з молодими біженцями та біженками належить до сфери політики «інтеграції», натомість в інших країнах ідеться також і про молодіжну політику. Важливо, щоб молодіжні працівники та працівниці були обізнані з чинними політичними структурами, пов'язаними з їхньою роботою.

■ У наступному розділі «Підтримка, поради, приклади й можливості для молодіжної роботи з молодими біженцями та біженками» наведено поради й добрі практики щодо різних тем, а також роздуми про конкретні виклики та внесок молодіжної сфери в кожній з цих тем.

«Труднощі» (колективна картина)
«Мистецтво іншого», липень 2017

Підтримка, поради, приклади й можливості для молодіжної роботи з молодими біженцями та біженками

«Гармонізація 2» (колективна робота)
«Паростки єдності», вересень 2017

У цьому розділі більш докладно розглядаємо конкретні питання щодо роботи з молодими біженцями та біженками в контексті молодіжної роботи. Виносимо на перший план деякі виклики, що стосуються молодіжних працівників та працівниць і/або молодих біженців та біженок, а також надаємо конкретні поради та ідеї щодо їх розв'язання.

Цей розділ жодною мірою не претендує на вичерпність. Теми та зміст були отримані від міжнародної групи молодіжних працівників і працівниць, соціальних працівників і працівниць та молодих біженців і біженок з різних європейських країн під час двох семінарів, організованих Партнерством між Радою Європи та Європейською Комісією у сфері молоді в Страсбурзі (жовтень 2017) та Салоніках (грудень 2017). Виклики та пропозиції щодо їх подолання ґрунтуються на щоденній практиці молодіжних працівників і працівниць, які брали участь у цих семінарах.

Втім, у вас можуть виникати інші проблеми, інші слушні думки та методи чи інші завдання, які потрібно розв'язати. Тому ми запрошуємо вас використовувати цей розділ посібника як орієнтир і заповнити різні підрозділи власними думками. Можете обговорити це з колегами, з молодими людьми, з якими ви працюєте в контексті молодіжної роботи, та з іншими партнерами/партнерками. Якщо ви маєте змогу впливати на політику або програми, цей розділ також може дати підказки чи ідеї щодо програм, які можна розробити для посилення ролі молодіжної роботи.

Нарешті, в кінці посібника є кілька порожніх сторінок, на яких радимо додати список місцевих партнерів/партнерок, з якими можна контактувати, а також додаткові думки щодо проєкту.

Як організувати міжкультурне навчання

Молоді біженці та біженки, які прибувають до Європи, стикаються з різноманітними викликами, пов'язаними з безпекою, невпевністю щодо майбутнього, страхом і втратами, нестабільністю та культурними відмінностями. Коли залишаєте власну культуру, щоб дістатися цілком нового місця, можна почуватися дуже дезорієнтованими. Багатьом молодим людям доводиться вчити мову, розуміти культурні звичаї та практики, звикати до різноманітних традицій і відмінностей у віруваннях. Міжкультурне навчання часто відбувається вже в процесі інтеграції молодих біженців і біженок, коли вони спостерігають, навчаються, обмінюються досвідом і ставлять запитання. Втім, це не автоматичний процес, а отже, міжкультурне навчання має критичне значення під час роботи з молодими людьми зі статусом біженців/біженок.

Міжкультурне навчання в молодіжній роботі не означає, що молодіжні працівники та працівниці «навчають» молодих біженців і біженок місцевої культури. Ідеться про створення відкритої, безпечної основи для навчання одне від одного та одне про одного, для прийняття відмінностей і знайомства з ними; про визнання інакшості та схожості, а також про руйнування культурних ієрархій. У конкретному контексті молодіжної роботи з молодими біженцями та біженками міжкультурне навчання є способом продовжувати об'єднувати людей з образом Європи, заснованим на цінностях, та формуванням демократичних суспільств, заснованих на правах людини (Тренерський довідник «Міжкультурне навчання»⁶).

Під час підготовки до спільного життя культурні відмінності проявляються в дрібних щоденних ситуаціях і можуть призвести до непорозуміння та конфліктів, якщо їх належно не розглянути. На жаль, ці ситуації часто призводять до узагальнень і категоризації певних людей як «грубих», «брудних» чи «інакших». Починаючи з 2015 року скрізь у Європі відбувається помітне зростання расизму та ксенофобії, часто пов'язане зі згаданими узагальненнями. Водночас у багатьох європейських країнах виник важливий рух солідарності, про що свідчать знамениті рухи «вітаємо біженців та біженок» на вокзалах. Багато європейських громадян і громадянок тепло вітали біженців та біженок, приймаючи їх та виявляли інтерес до навчання з ними/в них. Багато людей на волонтерських засадах брали участь у роботі місцевих організацій, щоб надавати підтримку. Міжкультурне навчання відіграло важливу роль у сприянні таким зустрічам та забезпеченню взаєморозуміння між людьми.

Міжкультурне навчання не може бути одностороннім процесом. Ідеться не тільки про те, щоб біженці та біженки вчилися, як влитися в громаду, а й про «взаємозв'язок», створення нових просторів для спільного життя. Водночас це може стати викликом для молодіжних працівників та працівниць, які проводять звичайну молодіжну роботу з молоддю з різних культур.

«Дерево» (колективна картина)
«Паростки єдності», вересень 2017

6. Див. посібник за посиланням <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/t-kit-4-intercultural-learning>

Запитання до цього розділу

- Чи готові молодіжні працівники та працівниці долати культурні відмінності? Якщо так, то в який спосіб?
- Як молодіжні працівники та працівниці можуть подолати расизм і дискримінацію щодо біженців та біженок?
- Як молодіжна робота може сприяти супроводу молодих біженців та біженок для кращого розуміння їхнього нового життєвого простору?
- Як молодіжна робота може створити конструктивний простір для спільного життя в умовах різноманітності?
- Які є ризики та обмеження для міжкультурного навчання з молодими біженцями та біженками?

Виклики, пов'язані з міжкультурним навчанням у молодіжній роботі

- ▶ У контексті програм міжкультурного навчання для молодих біженців та біженок часто припускають, що їх можна «навчити» «нашої культури» порівняно з «їхньою культурою». Цей дуже обмежувальний підхід до культури та міжкультурного навчання передбачає певну культурну однорідність, так ніби можна зрозуміти, як «працюють» «сирійці», «гвінейці» тощо. Так само ризикованою може бути спроба «пояснити» французьку, німецьку, грецьку культуру новоприбулим біженцям та біженкам так, ніби ця «культура» існує. Отже, один із викликів полягає в тому, щоб знайти баланс між наданням новоприбулим біженцям та біженкам корисних рекомендацій щодо функціонування суспільств, бути уважними до відмінностей та схожості й водночас виявляти певну відкритість щодо культури (культур) іншого/іншої, залишаючи простір для подиву та пізнання людини, а не відносячи її до якоїсь категорії.
- ▶ Мовні бар'єри. Попри те, що молоді біженці та біженки часто швидко вивчають місцеву мову, справжнього діалогу іноді буває складно досягти, а спілкування обмежується лише базовою інформацією. Залежно від того, перебувають молоді біженці та біженки в процесі транзиту чи досягли кінцевого пункту призначення, вони вкладатимуть більше чи менше часу й зусиль у вивчення мови. Міжкультурне навчання та діалог забирають час. Час на облаштування, час на розуміння й орієнтування, час на прийняття втрати, час на пошук мотивації й сил, час на те, щоб виявити та подолати стереотипи й упередження.
- ▶ Культурна «сліпота». Зростаючи в контексті певної культури, ми не усвідомлюємо нашу культуру й деякі аспекти нашого суспільства, як і те, наскільки вони можуть бути специфічними. Звичай, практики, вирази, типи поведінки ми сприймаємо як належне й беззаперечне. Їх найскладніше передати, оскільки про них прямо не говорять, але часто все ж очікують їх дотримання від новоприбулих. Тому критичне значення може мати чітка та зрозуміла інформація про основні правила й щоденні аспекти спільноти.
- ▶ В ідеалі молодіжна робота має дати змогу молодим біженцям та біженкам зустрітися з місцевою молоддю. На практиці цього буває складно досягти, оскільки справжньому гуртуванню може завадити певний рівень ворожості та упереджень. Молодіжні працівники та працівниці мають спланувати такі можливості для гуртування та створити безпечний простір для молоді, вільний від упереджень і ворожості.
- ▶ Поняття правил, ієрархії, гендерних ролей або ролей поколінь у різних культурах можуть сильно відрізнятися. Молодим біженцям та біженкам буває складно сприймати деякі правила, тим більше якщо їх повідомляє певна особа. Це ускладнює молодіжну роботу, якщо вона має справу з групою людей з різним рівнем обізнаності.
- ▶ Молоді біженці та біженки, а тим більше неповнолітні без супроводу, часто розриваються між збереженням відданості власній культурі походження та швидкою адаптацією до місцевої культури. Роль молодіжної роботи в цьому випадку полягає в тому, щоб запропонувати простір, у якому ці два прагнення не вступають у конфлікт, а можуть мирно співіснувати, розширюючи межі дій і можливостей. У деяких випадках молоді біженці та біженки бояться зрадити власну культуру, тому стають ще жорсткішими й більш закритими до культури країни, що їх приймає.
- ▶ Нарешті, молодіжні працівники та працівниці мають власні стереотипи, упередження та можливі страхи щодо інтеграції інших та адаптації власної культури

до нової ситуації, що об'єднує кількох молодих людей з різним культурним походженням. Готовність відкривати невідомі простори значною мірою залежить від особистого досвіду та особистості.

Які можливості молодіжної роботи?

По-перше, міжкультурне навчання відбувається не лише в класі чи у вигляді певного навчального модуля. Молодим біженцям і біженкам, залежно від того, звідки та за яких умов вони прибули, доводиться пізнавати багато нового. Отже, міжкультурне навчання стає проміжним елементом знайомства одне з одним та облаштування в новому середовищі.

Молодіжна робота – це ймовірне місце, у якому молодь зможе «опанувати» її нове місце проживання, познайомитися з місцевою молоддю та органічно влитися до життя місцевої громади. Тому важливо, щоб молодіжна робота допомагала молодим людям зі статусом біженців/біженок знайомитися з місцевою молоддю, а не залишатися весь час з іншими біженцями та біженками. Будь-які спільні заходи й діяльність (спорт, мистецтво, культура, навчання) сприяють спільному навчанню.

Молодіжні працівники та працівниці можуть відігравати важливу роль у чіткому формулюванні неявних правил. Міжкультурне навчання потребує усвідомлення того факту, що те, що здається нам очевидним, не обов'язково є очевидним для інших – починаючи з того, як функціонує наш громадський транспорт, і закінчуючи використанням туалетів чи культурними «нормами». Вони ніде прямо не прописані, бо «всі їх знають». Вагомим внеском молодіжної роботи є те, що вона надає молодим біженцям та біженкам час на те, щоб поставити запитання, і простір, у якому ці запитання можна ставити. У цьому сенсі молодіжна робота створює простір для молодих біженців та біженок, у якому вони можуть зустрічатися й навчатися на рівних з однолітками.

Stadtjugendring (Штутгарт, Німеччина) – це парасолькова організація, що охоплює всі молодіжні організації міста Штутгарта. У 2015 році вони розробили проєкт «Зберімося разом» (get together), мета якого полягала в тому, щоб налагодити зв'язок між молодими німцями й німками та новоприбулими молодими біженцями й біженками через наставництво й допомогу останнім у знайомстві з місцевим життям, залученням молоді, доступом до дозвілля, а також з усіма темами, що описують, як воно – «бути молодою людиною в Штутгарті». Молоді люди навчалися й отримували наставництво в організації. Докладніше про проєкт можна дізнатися за посиланням: get2gether-stuttgart.de

Міжкультурне навчання в контексті молодіжної роботи – це двосторонній процес. Важливо відмовитися від благодійного підходу, у якому місцева молодь «допомагає» молодим біженцям та біженкам, а натомість розглядати міжкультурні зустрічі як можливість вчитися одне в одного, обмінюватися досвідом, розвивати нові компетентності та розширювати горизонти. У цьому відношенні молодіжна робота може забезпечити простір для обміну інформацією про культуру, залучаючи молодих біженців та біженок до планування діяльності. Як відбувається молодіжна робота в їхній країні? Що їм добре вдається? Якими видами спорту вони займалися й могли би показати місцевій молоді? Яку спільну діяльність могли б організувати молоді люди? Молодіжна робота може стати платформою для взаємного навчання, де молоді біженці та біженки відчуватимуть, що їх цінують і визнають такими, якими вони є, а не просто «біженцями/біженками».

Культурні звичаї і традиції можуть сильно відрізнятись залежно від регіону, часто навіть у межах однієї громади. Не всі біженці/біженки є мусульманами/мусульманками, не всі мусульмани/мусульманки однаково сповідують релігію. Молодіжна робота може започаткувати культуру діалогу без оцінних суджень. Важливі моменти, як-от смерть, весілля та народження, часто сильно пронизані культурним контекстом. Важливо, щоб молодіжні працівники та працівниці усвідомлювали це й були готові почути особливі потреби молодих біженців та біженок, коли постають ці теми.

Молодіжна робота може виходити за межі культурних бар'єрів, пропонуючи простір, де мова несуттєва. Спорт, театр, танці – ось лише кілька прикладів того, як може відбуватися міжкультурне навчання молодих людей, які розмовляють різними мовами. Молодіжна робота зводить мости та спонукає молодих людей дізнатися більше одне про/від одного.

Танцювальна трупа *CorresponDANSE* (Страсбург, Франція) та *Kunstschule* (Оффенбург, Німеччина) у 2016 – 2017 роках розробили спільний міжкультурний танцювальний проєкт. Молоді люди з Німеччини та Франції разом з неповнолітніми без супроводу, які проживають в обох країнах, розробили спільну хореографічну постановку, щомісяця зустрічаючись на мосту між Німеччиною та Францією (оскільки неповнолітнім без супроводу заборонено перетинати кордон). У цей спосіб вони познайомилися та створили спільну постановку, урахувавши адміністративні реалії. Проєкт завершився спільним виступом на мосту влітку 2017 року.

Молодіжна робота може створити простір для вивчення міжкультурних ставлень (емпатія, відкритість і толерантність до невизначеності, а також відмова від ієрархізації культур) у контексті концепції прав людини. Молодіжна робота відіграє важливу роль у боротьбі з расизмом і дискримінацією як шляхом роботи з самими молодими біженцями та біженками, так і шляхом покращення обізнаності молодих людей, які не мають статусу біженців/біженок, із цих питань.

Ідеї для щоденної практики молодіжної роботи

- Пояснюйте «очевидне». Навіть якщо речі здаються вам очевидними, це не означає, що такими вони є для всіх. Якщо це так, молода людина вам про це скаже. Але якщо ні, то ви створите безпечний простір для навчання без потреби запитувати, адже деяким молодим людям може бути ніяково.
- Розпитуйте про інші культури. Від вас як від молодіжного працівника / молодіжної працівниці не очікують, що ви знатимете про культуру кожної молодої людини (достеменно «знати» все про культуру в будь-якому разі складно). Виявляючи зацікавленість, відкрите ставлення через запитання на кшталт «Як ви це робите вдома? У вашій родині? У вашій країні?», ви надаєте простір для їхнього досвіду та цінуєте відмінності. Це дає змогу вести діалог і, можливо, краще розуміти поведінку також.
- Уникайте нав'язування поведінки через аргумент «Ось як ми це робимо тут, у ... (країна)». Це може спричинити захисну поведінку й дати хибний сигнал про існування лише одного способу зробити щось, що делегітимізує молодих людей, які діють інакше.
- Коли пропонуєте заходи, намагайтеся враховувати культурні аспекти: пропозиція провести вечір у басейні під час Рамадану виключить участь частини молодих людей. Також непогано було б запросити молодих біженців та біженок

самим запропонувати заходи, щоб познайомити місцеву молодь з їхніми іграми та видами відпочинку.

- Уникайте пояснювати все через культуру: насильство не пов'язане з культурою, як і інші складні типи поведінки. Намагайтеся розглядати молоду людину як особистість, а не як представника чи представницю культури. Звісно, деякі звички можна пояснити культурою, але не потрапляйте в пастку пояснення негативної поведінки як культурних аспектів.
- Ставтеся до кожної молодої людини як до особистості, незалежно від її походження. Молоді люди чутливі до нерівності та нерівного ставлення. Нелегко забезпечити баланс між визнанням індивідуальних потреб і забезпеченням рівності.
- Будьте готові іноді просто бути поруч і вислухати, не відчувачи потреби щось робити чи втручатися.
- Створіть структуру, у якій «правилом» є цінності взаємоповаги, відкритості та взаємного навчання.
- Нарешті, під час роботи з молодими людьми, які не мають статусу біженців/біженок, створіть простір, у якому можна дізнатися про молодих біженців та біженок, навчатися разом з ними, ставити запитання й обговорювати стереотипи. Тільки тоді можна розглядати й деконструювати ці питання.
- Щоб краще зрозуміти питання міжкультурного навчання в контексті молодіжної роботи, корисно виявити конкретні ситуації, з якими ви стикалися у вашій практиці, і розглянути різні способи пошуку рішень. Наведемо кілька прикладів.
- ◆ Деякі молоді біженці та біженки відмовляються спати в наметах для обох статей під час скаутських заходів, хоча табори для скаутів і скауток завжди проводили саме так. Що ви зробите?
- ◆ Деякі молоді люди регулярно спізнюються на заняття, але, схоже, не усвідомлюють, що це спричинює незручності. Як це змінити?
- ◆ Молоді біженці у вашому молодіжному центрі зазвичай менш готові до співпраці з молодіжними працівниками. Що ви зробите?
- ◆ Ваша молодіжна організація – це молодіжний центр релігійного спрямування. Чи можна інтегрувати молодь з іншої релігійної групи? Якщо можна, то як?
- ◆ Ви не залучаєте до вашої діяльності молодих біженців та біженок, але молоді люди, з якими ви працюєте, демонструють дискримінаційне ставлення до біженців та біженок і до інших груп. Що ви могли би зробити?

Чи маєте ви схожі приклади? Як варіант, можете зустрітися з колегами та/або з молодими людьми, щоб знайти спільні рішення.

■ Якщо узагальнити, молодіжна робота може створити умови для забезпечення спільності у відмінності та безпечного, шанобливого простору для контакту між людьми. Молодіжні працівники та працівниці можуть допомогти молодим біженцям і біженкам знайти власне місце в новому суспільстві, надавши простір, у якому співіснують культура походження та нова культура.

On the Road: маршрутами мігрантів і мігранток – автономні провінції Тренто і Больцано та молодіжні організації

Італія (регіон Трентіно Альто Адідже) та маршрути мігрантів і мігранток у Європі (Балканський півострів, Франція, Лампедуза, Греція), квітень 2017 – дотепер.

Хто?

Проект On the Road (У дорозі) – це місцевий проєкт, метою якого є розширення знань і підвищення обізнаності з питань міграції та біженців і біженок серед молоді 18 – 30 років. Проєкт реалізовує під егідою провінції Тренто Агентство у справах сім'ї, батьківства та молоді у співпраці з провінцією Больцано. Реалізацію проєкту було делеговано кільком місцевим молодіжним організаціям: *Piattaforma delle Resistenze Contemporanee, Arci Bolzano, Punto Europa, T.A.U.T, Sanbaradio, Universitario, Fondazione De Gasperi, Club Alpbach, Il Gioco degli Specchi, Kaleidoscopio ma Deina Trentino*.

У проєкті беруть участь 50 молодих людей з Італії; він покликаний допомагати молодим біженцям та біженкам, залученим до інших місцевих проєктів, і громаді загалом.

Що?

Мета проєкту On the Road – розширити знання молоді з питань міграції та біженців і біженок. Він надає можливість молоді «поекспериментувати» з міграцією, відвідуючи кордони Європи (Балканський півострів, Греція, Північна Франція, Лампедуза), а також створює зв'язки між наявними проєктами та ініціативами.

Проект розширює права й можливості молодих людей, надаючи їм усі теоретичні та практичні інструменти для роботи над важливими місцевими проєктами, які спрямовані на молодих біженців та біженок (у сфері партисипативного мистецтва, міського садівництва тощо). Проєкт розпочався у квітні 2017 року з семінарів з питань міграції, біженців і біженок, націоналізму, європейської та італійської політики та командотворчих заходів. Потім учасників та учасниць поділили на групи за трьома маршрутами мігрантів: балканський, грецький, французький. У червні 2017 року учасники й учасниці вирушили за маршрутом від перевалу Бреннер, символічної відправної точки, яка утворює кордон між Італією та Австрією. Вони подорожували Європою, перетинаючи кордони з привілеєм використовувати італійський паспорт, намагаючись побачити та зрозуміти феномен міграції. Вони зустрічалися з біженцями та біженками в таборах і записували історії їхніх подорожей. Планують, що учасники та учасниці ділитимуться результатами їхньої роботи з громадою шляхом проведення публічних заходів для обміну досвідом та налагодження зв'язків з іншими ініціативами. Однією з таких ініціатив буде проєкт, що ним керує соціальний кооператив Kaleidoscopio, який відкрив центр для переважно молодих біженців і біженок.

Досягнення та можливість адаптації

Цей тип ініціатив є відправною точкою для підвищення обізнаності молоді з питань міграції та включення її до місцевих проєктів. Головна мета – підтримувати співпрацю та започаткувати відносини між місцевою молоддю та молодими біженцями й біженками, щоб обидві категорії нарешті можна було просто називати «молоддю».

Більше інформації за посиланням:

www.piattaformaresistenze.it/it/on-the-road-sulle-rotte-dei-migranti.html

Seeds for Integration – Бюро об'єднання європейських учнівських спілок (OBESSU)

10 європейських країн (місцеві ініціативи), липень 2016 – грудень 2017 (нова редакція – 2018 – 2019)

Хто?

Seeds for Integration (Паростки інтеграції) – це проєкт OBESSU, який фінансує фонд «Відкрите суспільство» (Open Society Foundations). OBESSU надає стартове фінансування учням та ученицям середніх шкіл на реалізацію їхніх ініціатив щодо включення мігрантів і мігранток та біженців і біженок до середовища середньої освіти. Основними бенефіціарками й бенефіціарками ініціатив є учні та учениці з міграційним корінням або без нього та їхні громади.

Що?

Загальна мета полягає в наданні стартового фінансування малого, середнього та великого масштабу спілкам учнів та учениць середніх шкіл, які працюють на місцевому, регіональному й національному рівнях, або, якщо в школі відсутня учнівська рада, незалежним групам, що представляють учнів та учениць школи, щоб надати їм можливість реалізовувати ініціативи, спрямовані на посилення інтеграції студентів-біженців/студенток-біженок та учнів/учениць з міграційним корінням. Проєкт розроблено на основі головної ідеї, згідно з якою учні та учениці шкіл, незалежно від походження, мають бажання та здатність висувати цільові ініціативи для розв'язання проблем, пов'язаних з інтеграцією учнів-мігрантів/учениць-мігранток в освітнє середовище. Під час реалізації проєкту «Паростки інтеграції» діяло три періоди подачі заявок, протягом яких учні та учениці середньої школи могли подавати їхні ініціативи.

Досягнення та можливість адаптації

Сьогодні існує понад 30 чинних учнівських ініціатив у більш ніж 10 країнах з різними рівнями впливу та результатами. Щоб підтримати розвиток нових ініціатив у Європі, OBESSU та 15 керівників і керівниць проєктів разом укладають рекомендації щодо успішного розроблення та реалізації проєктів на тему включення мігрантів і мігранток та біженців і біженок до середовища середньої школи на місцевому, регіональному та

національному рівнях і щодо видів діяльності, які можуть мати стійкий вплив на національному, регіональному та місцевому рівнях. Мета цих рекомендацій полягає в тому, щоб підтримувати спілки учнів та учениць середніх шкіл або групи студентів і студенток та молодіжні організації в Європі, надаючи їм повне уявлення про можливі заходи й потенційні кроки, які потрібно зробити для реалізації стабільних проєктів з інтеграції мігрантів і мігранток та біженців і біженок.

Більше інформації за посиланням: www.obessu.org; www.seedsforintegration.org

Як підтримувати молодих біженців та біженок в отриманні ними доступу до соціальних прав

■ Права людини є універсальними. Їх мають усі люди, незалежно від громадянства, країни народження чи проживання. Права людини є невідчужуваними. Не можна позбавити будь-кого прав людини. А ще права людини є неподільними: кожен/кожна має всі права людини, вони йдуть одним переліком, з якого не можна щось вибирати.

■ Молоді біженці та біженки, особливо неповнолітні без супроводу, часто стикаються з труднощами в доступі до їхніх прав, зокрема соціальних.

■ Соціальні права – це права людини, які є складником міжнародного законодавства з прав людини (Європейська соціальна хартія або Конвенція ООН про права дитини), а також законів на національному рівні, процедур і послуг.

До соціальних прав належать зокрема:

- ▶ право на освіту;
- ▶ право на здоров'я;
- ▶ право на роботу;
- ▶ право на недопущення дискримінації;
- ▶ право на гідне житло;
- ▶ доступ до дозвілля;
- ▶ доступ до інформації.

«Фрактал» (колективна робота)
«Мистецтво іншого», липень 2017

Запитання до цього розділу

- Чи полягає роль молодіжної роботи в забезпеченні доступу до соціальних прав для молодих біженців та біженок?
- Чи можуть молоді біженці та біженки дозволити собі брати участь у молодіжній роботі, поки намагаються отримати доступ до їхніх соціальних прав?
- Як молодіжні працівники та працівниці можуть підтримати молодих біженців та біженок у доступі до соціальних прав?
- Чи достатньо самі молодіжні працівники та працівниці підготовлені з питань освіти з прав людини, щоб звертатися до них у роботі з молодими біженцями та біженками?

Виклики, пов'язані з доступом до соціальних прав

■ Виклики, пов'язані з доступом до соціальних прав, турбують як молодіжних працівників і працівниць, так і самих молодих біженців і біженок.

- ▶ Почнемо з того, що за відсутності негайної або своєчасної реакції з боку держави молодіжні організації та НУО загалом узяли на себе відповідальність за підтримку молодих біженців та біженок у доступі до соціальних прав. Наслідком цього стала їхня перевантаженість, переобтяженість і відсутність достатнього визнання з боку державних установ.
- ▶ Доступ до пристосованого житла та системи опіки. Дуже часто житлові умови молодих біженців та біженок не пристосовані до їхніх потреб і навіть є небезпечними. Коли молоді біженці та біженки приїжджають до Європи з їхніми сім'ями, вони можуть провести довгі місяці в притулках з багатьма іншими людьми в умовах відсутності приватності чи особливого захисту дітей. Щодо молодих біженців та біженок, які прибувають поодиночки, практика в різних країнах сильно різниться. У деяких випадках неповнолітніх залишають самих у готельних номерах, що робить їх надзвичайно вразливими. В інших випадках вони перебувають у притулках або в будинках для дітей і молоді. Знову-таки, умови дуже різняться з погляду доступу до приватності (зазвичай проживання в кімнаті з іншими молодими людьми, а також з молодими людьми, які розмовляють іншою мовою). Нарешті, деяких молодих людей розміщують у квартирах для спільного проживання, щоб спонукати їх до автономії.
- ▶ Доступ до освіти. Залежно від їхнього віку молоді біженці та біженки, які прибувають до Європи, не обов'язково отримують доступ до шкільного навчання. Деякі діти до цього взагалі не ходили до школи й потребують інтенсивної допомоги, щоб навчитися читати й рахувати. Наявність і доступність курсів місцевої мови також сильно різниться. Крім того, молоді біженці та біженки, які вже мають дипломи або здобули певний рівень освіти в рідній країні, часто стикаються зі складнощами у визнанні цих дипломів і отриманні дозволу на їх використання на рівних у країні, що приймає.
- ▶ Доступ до працевлаштування. Молодим біженцям і біженкам часто важливо заробити гроші як на власні потреби, так і на підтримку рідних удома, однак доступ до працевлаштування часто обмежений або ускладнений. За наявності працевлаштування молоді біженці й біженки часто стикаються з труднощами у визнанні їхніх попередніх дипломів і компетентностей. Через це вони часто отримують нижчі посади, ніж ті, які відповідають їхній фактичній кваліфікації, що може спричинити розчарування, зниження мотивації та готовності взяти на себе відповідальність.
- ▶ Доступ до дозвілля. Молоді біженці та біженки не завжди мають можливість насолоджуватися дозвіллям. Вони часто зайняті адміністративними справами, а також змушені перекладати для батьків та інших дорослих. Доступ до дозвілля й безкоштовних заходів у контексті молодіжної роботи має бути основним пріоритетом для молодих біженців і біженок. Такий доступ також є способом знайомства з місцевою молоддю та можливістю вчитися одне в одного.

У деяких випадках молодіжна робота й доступ до дозвілля (спорту, мистецтва, культури) занадто дорогі або потребують наявності офіційних документів, яких більшість молодих біженців та біженок не мають. У 2015 році, коли молоді біженці та біженки почали прибувати на острови Греції, грецькі скаути та скаутки активно мобілізувалися, щоб радо їх прийняти. Вони також виявили, що чимало молодих людей, які прибули до Греції, були скаутами/скаутками в їхніх країнах походження або були дуже мотивовані стати скаутами/скаутками й самостійно надавати допомогу. Попри те, що в оригінальній конституції Руху скаутів зазначено, що його члени та членкині мають бути греками/грекинями та християнами/християнками, грецькі скаути та скаутки вирішили дозволити членство для молодих біженців та біженок. У цей спосіб вони запропонували простір для спільних компетентностей і цінностей та спільного проведення дозвілля.

- ▶ Недопущення дискримінації. Багато молодих біженців і біженок щодня стикаються з дискримінацією в доступі до прав, расизмом і мовою ненависті, а також зі структурною дискримінацією, через яку не отримують тих самих можливостей, що й місцева молодь.
- ▶ Одним із загальних викликів у зв'язку з усіма цими правами є відсутність у молодих біженців і біженок інформації про їхні права. Дуже часто інформація або відсутня взагалі, або її надають мовою, яку дитина чи молода людина не розуміє.
- ▶ Ієрархізація прав. Молоді люди, які не мають належного доступу до інформації, часто не замислюються про неподільність прав. Вони зазвичай розставляють пріоритети, зосереджуючи увагу, наприклад, на доступі до працевлаштування, чим підкреслюють деякі права як важливіші за інші.
- ▶ Громадський дискурс про молодих біженців і біженок та їхні «привілеї» може ускладнити молодіжну роботу. У багатьох країнах місцеве населення також має труднощі з доступом до соціальних прав. Прибуття біженців і біженок та робота громадських організацій призводять до виникнення в деяких громадян і громадянок відчуття нерівності й несправедливості, що породжує «конкуренцію між бідними».
- ▶ Доступ до молодіжної роботи особливо складно отримати молодим людям без громадянства, на етапі транзиту або без жодного правового статусу.
- ▶ Молоді біженці та біженки, які досягають повноліття, є особливо вразливою групою, коли йдеться про доступ до соціальних прав, оскільки, залежно від їхнього адміністративного та інтеграційного становища, вони ризикують втратити статус захисту як дитини, а отже, стикаються з можливим виключенням з європейських систем або, у найгіршому випадку, змушені будуть повернутися назад до їхньої країни.

Які можливості молодіжної роботи?

- ▶ Як уже було зазначено, молодіжна робота може відігравати важливу роль з підтримки молодих біженців та біженок у доступі до їхніх соціальних прав.
- ▶ Почнемо з того, що молодіжні працівники та працівниці можуть/мають інформувати молодих людей про їхні права, процедури надання притулку, роботу системи в контексті школи та освіти, можливості молодої людини претендувати на возз'єднання сім'ї та роль опікуна/опікунки.

Часто цю інформацію надають офіційні органи через перекладача/перекладачку відразу після прибуття молоді до Європи. Втім, ідеться про велику кількість дуже абстрактної інформації, яку складно зрозуміти. Молодіжний працівник / молодіжна працівниця часто беруть на себе роль довіреної особи молодих біженців/біженок, з якою вони можуть ділитися думками, почуттями й переживаннями. Через своє положення молодіжний працівник / молодіжна працівниця також є найкращою людиною, яка може надавати молодим людям інформацію. Одноразового надання інформації може бути недостатньо. Важливо ще раз перевірити, чи молода людина зрозуміла інформацію й чи усвідомлює її наслідки для її становища.

Відділ захисту прав дитини Ради Європи реалізує кілька проєктів, пов'язаних з наданням інформації, адаптованої для дітей у проєктах з міграції та реального життя, з урахуванням передового досвіду, методів та інструментів комунікації, що їх використовують для розширення доступу до прав і процедур для дітей, які перебувають на етапі транзиту та на яких в інший спосіб вплинула міграція в Європі.

Більше інформації тут: www.coe.int/en/web/children/projects

Надання інформації може відбуватися в креативному форматі: за допомогою малюнків, з використанням піктограми або за допомогою створення ігри. Корисним також буде запитати в колишніх молодих біженців/біженок про інформацію, яку вони отримували та/або не отримували та якої б вони потребували. Це може бути корисна інформація, якою можна поділитися в групах однолітків.

На семінарі з доступу до інформації для неповнолітніх без супроводу в межах конференції Ради Європи молодих неповнолітніх біженців і біженок без супроводу попросили уявити, що їхній брат (їхня сестра) хоче приїхати до Європи й вони мають написати йому (їй) лист з важливою інформацією та/або порадами. Наведемо приклади листів (переклад з німецької/французької):

М., Сирія (13 років)

«Життя тут тяжке й не тяжке. Правила дещо складні. Правил багато, і я не всі їх розумію. Люди привітні, до дітей ставляться добре. Коли приїздиш сюди, доводиться йти до поліції або здавати відбитки пальців, а потім чекати на посвідчення особи. Тоді йдеш до школи. Деякі вчителі та вчительки стараються. Батькам тут заборонено бити дітей. І вчителям та вчителькам заборонено також. Під час подорожі переживаєш погані речі. Один місяць погано харчуєшся, не можеш приймати душ. Ти переживаєш жахливі речі. Але щойно приїдеш, розпочнеться гарне життя. Дітям дають кишенькові гроші!»

С., Ірак (15 років)

«Любий друже!»

Те, що вам розповідають в Іраку, не відповідає дійсності, наприклад, що через 4 – 6 місяців ви зможете привезти вашу сім'ю. Тут треба ходити до школи, але всі мають однакові права на свободу та рівність. Їжа тут несмачна. Тут треба працювати. Коли ти один, перші 6 – 8 місяців дуже важко, але потім стає краще. Але навряд чи ви впораєтесь з життям у притулку в Німеччині, тому що ви побачите багато речей, яких ніколи не бачили в Іраку».

Крім того, місцеві органи влади відповідають за забезпечення доступу молодих людей до прав. Молодіжним працівникам та працівницям буде корисним налаго-

дити зв'язки між муніципалітетами, місцевими зацікавленими сторонами та молоддю, щоб створити простір для прямого діалогу та зворотного зв'язку. Це також спосіб по-знайомити молодих біженців і біженок з усіма наявними можливостями для волонтерської роботи, навчання, консультування, освіти та участі. Молодим біженцям і біженкам часто бракує чіткого розуміння того, як функціонують структури та які існують можливості. Разом з молодіжними працівниками та працівницями вони можуть навчитися шукати інформацію, щоб стати більш незалежними, поінформованими громадянами/громадянками.

У багатьох європейських містах відкрилися мовні кафе. У цих закладах біженці та біженки зустрічаються з місцевими зацікавленими сторонами та обговорюють важливі питання в затишній атмосфері. Метою є пошук рішень на місцевому рівні та створення цінних мереж контактів.

Часто вважають, що молодіжні працівники та працівниці компетентні в налагодженні контактів. Вони можуть виявляти винахідливість, коли допомагають молодим біженцям і біженкам у пошуках стажування чи оплачуваної роботи або орієнтують їх під час вибору можливостей для навчання. Однак це потребує значного обсягу додаткової роботи або часу, якого молодіжні працівники та працівниці часто не мають.

Асоціація Oberholz, Domie II у Страсбурзі працює з неповнолітніми без супроводу. Окрім молодіжних працівників і працівниць та викладачів і викладачок, асоціація розробила «базу ресурсів», спеціально орієнтовану на доступ до роботи, стажування, житла та освіти для молодих людей. Завдяки цьому соціальні працівники та працівниці можуть зосередитися на їхній освітній ролі та бути впевненими, що молоді люди знають, куди звертатися по допомогу й де шукати інформацію про їхні права.

Ідеї для щоденної практики молодіжної роботи

- Молодіжні працівники та місцеві НУО могли би скласти карту місцевих партнерів та партнерок і структур, з якими можна зв'язатися з питань доступу до соціальних прав. Залежно від становища молодих людей їх можна було б направити до конкретної структури або до особи, компетентної в конкретній галузі.
- Молодіжні працівники та працівниці можуть проводити семінари з соціальних прав та інформувати молодь про її права. Можна використовувати різноманітні інструменти неформальної освіти, наприклад, посібник «Компас» (Compass) або «Скажи своє слово!»
- (Have your say!). Молодіжні працівники та працівниці відіграють важливу роль, вислуховуючи розповіді молодих людей та допомагаючи їм визначити, які права під загрозою і який тип підтримки може знадобитися.
- Молодіжні працівники та працівниці можуть проводити зустрічі на місцевому рівні між молодими людьми та місцевими органами влади або муніципалітетом для обміну інформацією про виклики, з якими стикається молодь, та пошуку можливих рішень.
- Молодіжні працівники та працівниці також можуть брати участь у масштабних адвокаційних заходах або рухах щодо доступу до соціальних прав для всіх молодих людей, особливо для молодих біженців та біженок. Налагоджуючи контакти з наявними структурами, міжнародними НУО та мережами, молодіжні працівники та працівниці сприяють підвищенню обізнаності про проблеми та пошуку конкретних рішень.

Щоб розглянути питання доступу до соціальних прав у контексті молодіжної роботи, корисно виявити конкретні проблемні ситуації, з якими ви стикалися у вашій практиці, і розглянути різні способи подолання цих проблем. Наведемо кілька прикладів.

- Один із молодих біженців / одна з молодих біженок, з якими ви працюєте, хоче взяти участь у літньому таборі з іншими молодими людьми. Для реєстрації він/вона має надати посвідку на проживання або посвідчення особи. Молодий біженець / молода біженка досі чекає на завершення адміністративної процедури й не має документів. Що ви зробите?
- Молодому біженцю / молодій біженці, який/яка брав/брала активну участь у роботі вашої установи з молодіжної роботи, незабаром виповнюється 18 років, і він/вона муситиме покинути притулок, у якому проживав/проживала дотепер. Йому/їй складно знайти квартиру, оскільки власники/власниці дуже неохоче здають житло молодим біженцям/біженкам у нестабільному становищі. Маєте думки щодо того, як допомогти?
- Місцеві батьки починають забирати їхніх дітей з місцевої школи, до якої ходить багато молодих біженців та біженок з табору, оскільки вони не довіряють молодим біженцям та біженкам і вважають, що їхня присутність шкодить рівню освіти. Що ви зробите?

Чи маєте ви схожі приклади? Як варіант, можете зустрітися з колегами та/або з молодими людьми, щоб знайти спільні рішення.

Доступ до соціальних прав є проблемою для багатьох молодих людей, а не лише для молодих біженців і біженок. Водночас молоді біженці та біженки можуть бути особливо вразливими, частково через умовне право перебувати в Європі, а також через кількість інформації, яку вони мусять охопити та засвоїти, коли та якщо цю інформацію надають. Можна було б стверджувати, що доступ до соціальних прав є завданням соціальних працівників та працівниць, а отже, не стосується молодіжної роботи. Водночас молодіжна робота відіграє фундаментальну роль у забезпеченні молоді інструментами з інтеграції та розвитку. Крім доступу до дозвілля, молоді люди потребують мінімальних умов для здорового розвитку, включно з доступом до всіх прав людини. Молодіжна робота в її базовому підході до молодої людини як складної людської істоти, а не просто «біженця/біженки в молодіжному клубі» може надати корисну підтримку з налагодження контактів з іншими структурами, даючи тлумачення й полегшуючи доступ до деяких соціальних прав.

«Молоді мігранти Гельсінкі» – Служба у справах молоді Гельсінкі

Фінляндія (Гельсінкі), 2016 – 2020

Хто?

«Молоді мігранти Гельсінкі» (Migrant Youth Helsinki) – це проєкт, який просуває Служба у справах молоді міста Гельсінкі в партнерстві з We Foundation. Для підтримки проєкту також були налагоджені партнерські відносини з організаціями громадянського суспільства, міжнародними організаціями та приватним сектором.

Що?

Головна мета проєкту – сприяти рівним можливостям для молодих мігрантів і мігранток у сферах працевлаштування, освіти та соціального середовища. Він орієнтований на молодих мігрантів і мігранток загалом, кожна група варіюється в межах п'яти основних ініціатив.

4 % молодих людей-уродженців/уродженок Гельсінкі після здобуття обов'язкової освіти не переходять до працевлаштування чи подальшої освіти. Серед молодих мігрантів і мігранток ця частка становить 25 %.

Ініціатива містить п'ять пілотних схем.

1. Система Buddy School. Ця система спрямована на поліпшення результатів навчання за допомогою системи викладання та навчання на рівних.
2. Суд у справах неповнолітніх. Розгляд злочинів, учинених дітьми до 15 років, присяжними того самого віку.

3. Підробіток. Створення перших робочих місць для молодих мігрантів та мігранток за допомогою різних інструментів, включно з фінським мобільним застосунком Treameer.
4. Освіта з батьківською підтримкою. Стосується освітнього та професійного життя Фінляндії та освіти у випадках, коли у членів/членкинь сім'ї є проблеми з психічним здоров'ям або зловживанням наркотиками чи алкоголем.
5. Нові голоси. Ця схема готує з молодих мігрантів/мігранток професійних ораторів/ораторок, які піднесуть голос спільноти мігрантів/мігранток.

Цей проєкт місцевого та національного рівня охоплює виміри досліджень, політики та молодіжної роботи.

Досягнення та можливість адаптації

Молоді біженці/біженки є не лише бенефіціарами/бенефіціарками: вони брали активну участь у проєкті, а також, в його управлінні та впровадженні. У процесі планування було використано людиноцентричний інструментарій і створено експертну групу для оцінювання процесу. До групи входили молоді жінки-мігрантки та чоловіки-мігранти. Крім того, на пілотному етапі молоді жінки заснували компанію Hennagirls, а в межах проєкту молодих жінок наймали на неповний робочий день для роботи з молодшими мігрантами/мігрантками та створення прикладу для наслідування.

Усі ці пілотні ініціативи розроблені так, щоб їх можна було оцінити та поширити, охопивши тисячі молодих людей. Головна мета полягає в тому, щоб створити моделі, згідно з якими ці молоді люди лишатимуться в муніципалітеті або у відповідних структурах НУО: після завершення фактичного проєкту робота триватиме. Моделі можна розширити на всю Фінляндію, але також є бажання зробити їх доступними та адаптувати для всієї Європи.

Більше інформації тут:

www.nuoriso.hel.fi

www.maahanmuuttajanuortenhelsinki.munstadi.fi

www.mesaatio.fi

Tandem – громадянська ініціатива

Бельгія (переважно Брюссель), 2016 – дотепер

Хто?

Tandem, започаткований у Всесвітній день біженців у 2016 році, – це громадська асоціація, яку очолюють біженці й біженки та особи з досвідом роботи в громадянському суспільстві на рівні ЄС. Ця етика співпраці є центральним принципом ініціативи Tandem і лежить в основі її цілей. З моменту його започаткування Tandem отримувач консультативної й підтримки від Європейського центру волонтерства (CEV), *Het Punt* і *La Plateforme Francophone du volontariat*. Tandem тісно співпрацює з бельгійськими волонтерськими агентствами.

Що?

Tandem створено для підтримки інтеграції біженців і біженок та шукачів і шукачок притулку в Брюсселі шляхом створення для них можливості передати їхні навички й досвід НУО європейського рівня через короткострокове добровільне стажування. Також ця ініціатива охоплює велику кількість молодих людей, вона не адресована виключно для цієї цільової групи.

Tandem має два набори цілей. Для біженців/біженок і шукачів/шукачок притулку проєкт має на меті запропонувати можливості для підтримки автономії та налагодження соціальних/професійних контактів; зменшити фінансову нестабільність і підтримувати лідерів/лідерок змін завдяки навичкам/досвіду організацій громадянського суспільства (ОГС). Для ОГС цілями є підтримка їхньої ролі в (місцевій) роботі з інтеграції, відкриття нових можливостей для їхньої роботи та збільшення (тимчасово) їхнього потенціалу.

Tandem об'єднує біженців/біженок і шукачів/шукачок притулку-волонтерів/волонтерок з неприбутковими організаціями в Бельгії. Потенційні волонтери/волонтерки реєструються, надаючи базову інформацію про їхні навички й досвід; тимчасом організації реєструються та намічають попередні завдання й дати запропонованого завдання. На основі наданої інформації команда Tandem визначає відповідного волонтера / відповідну волонтерку для кожного завдання та забезпечує підготовку. Поки Tandem створює адміністративні та юридичні умови, волонтерам/волонтеркам та організаціям, які їх приймають, пропонують працювати разом, щоб заздалегідь обговорити завдання й, наприклад, домовитися про конкретну роботу та цілі. Кожна організація, що приймає, зобов'язана запропонувати початковий обсяг роботи на повний робочий день протягом двох тижнів і надати волонтерську допомогу в розмірі 25 євро на день.

Переважна більшість волонтерів асоціації Tandem – чоловіки. Цей гендерний дисбаланс став очевидним для команди Tandem після першої хвилі реєстрацій у липні 2016 року. Асоціація докладє зусиль, щоб залучити молодих біженок як пріоритетну категорію (передусім звертаючись до організацій, які допомагають біженкам, а також віддаючи пріоритет жінкам, які вже зареєструвалися на стажування).

Tandem продовжує працювати над збереженням місць в організаціях, які приймають, і вивчає пілотні проєкти співпраці з іншими організаціями, щоб подолати проблеми, з якими стикаються шукачі й шукачки притулку, намагаючись отримати доступ до можливостей волонтерської діяльності.

Досягнення та можливість адаптації

До червня 2017 року Tandem забезпечив 40 місць волонтерства, а також сприяв участі волонтерів і волонтерок Tandem у заходах та конференціях, присвячених наданню притулку/міграції, наприклад, запропонувавши чотирьом учасникам та учасницям узяти участь у заходах фракції Зелених та Європейського вільного альянсу в Європейському парламенті у Всесвітній день біженців 2017 року. Принаймні у двох випадках залучення волонтер/волонтерка отримав/отримала короткостроковий оплачуваний договір на роботу в організації; тимчасом кілька організацій продовжили довгострокову волонтерську співпрацю з волонтером/волонтеркою Tandem після мінімального 10-денного стажування.

Tandem створено як практичне рішення для підтримки зусиль з інтеграції, яке базується на співпраці між біженцями/біженками й шукачами/шукачками притулку та особами без статусу біженців/біженок. Це недороге рішення, яке, завдяки законодавству, що регулює волонтерство в Бельгії, не потребує значного адміністрування. Крім того, його радо підтримали бельгійські волонтерські агентства. Основну концепцію Tandem легко адаптувати та реалізувати в інших країнах, на місцевому й національному рівнях. Втім, на заваді цьому можуть стати мовні питання. Tandem почав працювати, передусім орієнтуючись на ОГС на рівні ЄС, частково тому, що ці організації використовують англійську мову. Якщо новоприбулі володіли іноземною мовою, це частіше була англійська, ніж французька чи фламандська. Однак зараз Tandem розширюється, щоб орієнтуватися на організації в Бельгії, оскільки волонтери й волонтерки вдосконалюють їхні мовні навички.

Більше інформації тут:

www.tandemvolunteering.org

www.facebook.com/Tandemvolunteering

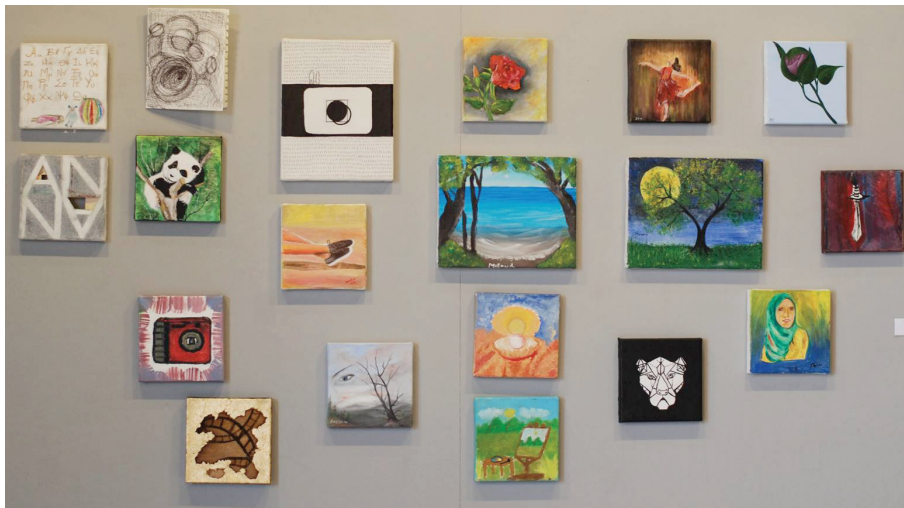
Як залучати молодих біженок

Молодих жінок потрібно розглядати як особливу цільову групу через їхню вразливість під час вимушеного переселення та після прибуття до європейських суспільств. Очевидно, що становище молодих дівчат і жінок, які прибувають до Європи, дуже різниться. Деякі жінки прибувають самостійно, інші з партнерами й дітьми або як матері-одиначки з дітьми. У деяких випадках на європейську землю також прибувають неповнолітні біженки без супроводу.

Багатьом із них довелося зіткнутися з високим рівнем насильства, іноді в рідній країні, здебільшого на шляху втечі та часто в таборах після прибуття до Європи.

Залежно від становища й рівня захисту молоді дівчата та жінки часто мають обмежений доступ до соціальних прав. У деяких випадках, особливо якщо вони прибувають разом із членами сім'ї або громади, дівчатам забороняють брати участь у молодіжній роботі, а отже, їх не допускають до належного соціального включення.

На іншому рівні молоді жінки часто стикаються з більшими труднощами, ніж чоловіки, у доступі до ринку праці. Це також залежить від попереднього рівня освіти та доступу до інформації про права.

«Гармонізація 2» (колективна картина)
«Паростки єдності», вересень 2017

Запитання до цього розділу

- Як молодіжна робота залучає молодих дівчат або жінок-біженок?
- Як молодіжна робота може сприяти створенню безпечних середовищ для молодих біженок?
- Які є обмеження щодо включення молодих біженок до молодіжної роботи?

Виклики молодіжної роботи з дівчатами/молодими жінками

- ▶ Молодіжна робота з молодими біженцями часто зосереджується на роботі з хлопцями та молодими чоловіками, просто тому, що молоді жінки часто менш доступні, а в окремих випадках тому, що пропозиція не відповідає їхнім потребам.
- ▶ Загалом, про молодих жінок і дівчат-біженок доступно дуже мало даних, що ускладнює розуміння їхнього становища та заважає пропонувати адаптовані види діяльності, які б відповідали їхнім потребам.
- ▶ Відсутнє стратегічне мислення щодо ролі чоловіків у розв'язанні проблем, з якими стикаються молоді жінки. Потрібен системний підхід для залучення молодих жінок шляхом залучення чоловіків / діалогу з чоловіками.
- ▶ У деяких випадках молоді жінки не мають прав і можливостей через традиційні гендерні ролі. Деякі молоді жінки й дівчата-біженки виросли в культурі, де жіноча діяльність стосувалася виключно домашнього господарства, тому молодіжна робота чи міжкультурна взаємодія жодного разу не спадали їм на думку.

Одна з молодих жінок, з якими ми працюємо, сказала: «Усі запитують мене, чого я хочу, але я звикла, що мені говорять, що робити, а не чого хотіти» (зі слів молодіжного працівника, який брав участь у семінарі з молодіжної роботи з молодими біженцями у Страсбурзі, Франція).

- ▶ Багато молодих дівчат і жінок-біженок практично не мають інформації про сексуальне та репродуктивне здоров'я. Через це вони перебувають під прямою небезпекою насильства, сексуальної вразливості, захворювань і небажаної вагітності.
- ▶ Молодим біженкам часто бракує фінансової самостійності через те, що вони ніколи не працювали, або мають труднощі з доступом до працевлаштування, або через те, що в традиційних моделях сім'ї від них не очікували вміння заробляти гроші. Це може обмежити їхні можливості участі в молодіжній роботі.
- ▶ Шлях молодих біженок до «безпеки» в Європі часто був надзвичайно тяжким. Через це їм часто бракує впевненості в собі та довіри до інших.
- ▶ Молоді біженки часто не мають інформації про власні права.
- ▶ Зовсім невелика частка організацій зосереджена на роботі з молодими біженками.
- ▶ У багатьох випадках молоді біженки мають відмінні культурні коди, зокрема щодо гендерних ролей і змішаних суспільств, що може завадити їм брати участь у соціальних заходах, на яких також присутні чоловіки.
- ▶ Усі зазначені моменти посилюють вразливість і ризик стати жертвою торгівлі людьми.
- ▶ Нарешті, деякі молоді біженки, які прибувають з партнерами, стикаються з проблемами домашнього насильства та залежності від партнера-чоловіка.

Які можливості молодіжної роботи?

Один молодіжний працівник на семінарі з молодіжної роботи з молодими біженцями й біженками в Салоніках (Греція) сказав таке: «Щоб працювати з цими жінками, вам потрібна мережа та гарні стосунки. Жінки мають почуватися в безпеці та довіряти тому, хто їх розуміє».

Молодіжна робота може надати безпечне місце для молодих жінок і дівчат, у якому ті можуть пізнати себе, власні потреби й бажання, а також дізнатися про суспільство, у якому зараз живуть. Це стає можливим, лише якщо молодіжні працівники та працівниці присвячують час молодим дівчатам і жінкам, щоб познайомитися з ними, з їхніми страхами, їхніми історіями та їхніми бажаннями.

Молодіжна робота може стати місцем для знайомства біженок з місцевими жінками через спільні заходи й зустрічі. Дуже часто стосунки між жінками допомагають молодим біженкам будувати довіру та впевненість і розвивати мережу підтримки.

Молодіжним працівникам і працівницям не зайвим буде пройти навчання щодо гендерних ролей і гендерної ідентичності, а також бути чутливими до культурних норм і кодексів, пов'язаних з гендером (не потрапивши в пастку узагальнень).

Молодіжна робота може створити простір для включення молодих матерів та їхніх дітей, у якому вони зможуть брати участь у житті суспільства, не залишаючи дітей позаду.

Молодіжні працівники та працівниці можуть створити мережу партнерських організацій для підтримки молодих дівчат і жінок у різноманітних завданнях/потребах.

Проєкт «Дім» у Афінах охоплює мережу притулків для молодих неповнолітніх жінок без супроводу, які ще називають «безпечними місцями». У таких притулках мешкають по 10 – 12 молодих дівчат із різних країн. У повсякденному житті їх підтримують молодіжні працівники/працівниці, соціальні працівники/працівниці та психологи/психологині. Деякі з них молоді матері та отримують додаткову підтримку для дітей, щоб мати простір для розвитку. У безпечному місці дівчата можуть почуватися комфортно (наприклад, не носити хустки). Дівчат заздалегідь попереджають щоразу, коли до притулку входять працівники чоловічої статі, щоб вони встигли підготуватися.

Ідеї для щоденної практики молодіжної роботи

- Збирайте досвід молодіжних працівників і працівниць щодо роботи з молодими жінками та дівчатами-біженками. З якими основними проблемами вони стикалися? У чому полягали відмінності? Що спрацювало добре?
- Організуйте семінари для молодих дівчат і жінок-біженок з питань сексуального та репродуктивного здоров'я, охорони здоров'я та добробуту, прикладів для наслідування, доступу до прав, автономії тощо.
- Не варто автоматично припускати, що молоді жінки матимуть проблеми з роботою з молодими чоловіками. Це трапляється далеко не завжди.
- Створіть мережу контактних осіб, можливо, жінок-професіоналок, до яких ви можете направити молодих дівчат, які потребують конкретної поради.
- Щоб розглянути питання молодіжної роботи з дівчатами й молодими жінками, корисно виявити конкретні ситуації, з якими ви стикалися у вашій практиці, і розглянути різні способи пошуку рішень. Наведемо кілька прикладів.
- ◆ Деяким молодим дівчатам заборонено брати участь у заходах увечері або після настання темряви, після школи. Як це врахувати?

- ♦ У деяких випадках молоді дівчата та жінки не прийдуть до молодіжного клубу, якщо там присутні чоловіки. Ідеться навіть про молодіжних працівників чоловічої статі. Як ви можете працювати з ними, знаючи це?

Чи можете ви навести схожі приклади? Як варіант, можете зустрітися з колегами та/або з молодими людьми, щоб знайти спільні рішення.

Робота з молодими дівчатами та жінками може, але не конче має відрізнятися від роботи з молодими людьми загалом. Втім, усвідомлення потенційної травми та культурних звичаїв, а також індивідуальних ситуацій може допомогти молодіжним працівникам і працівницям забезпечити молодим жінкам належний безпечний простір для самовираження, взаємного обміну думками й навчання.

Проект підтримки молодих біженців і біженок – Фонд громадських волонтерів і волонтерок (TOG)

Туреччина (Анкара – Хатай – Діярбакир – Ізмір), грудень 2015 – дотепер

Хто?

Проект реалізують за ініціативи TOG у партнерстві з UNFPA (Туреччина) та Youth Approaches to Health Association (YAHA). Попри те, що спочатку цю ініціативу просували групи/організації, не пов'язані з біженцями й біженками, зараз управління проектом на всіх етапах здійснюють спільно з молодими біженцями й біженками.

Що?

Метою проекту є розширення прав і можливостей молодих біженців та біженок і розвиток навичок соціальної згуртованості та спільного життя молоді з Туреччини й Сирії.

Проект було реалізовано в трьох містах, а на початку вересня 2017 року до нього приєднався новий центр. Проект охоплює молодь віком від 15 до 30 років (загалом близько 350 молодих людей). З метою розширення прав і можливостей сирійської молоді молодіжна спільнота проводить курси, майстер-класи, зустрічі, заходи неформальної освіти, навчання за принципом «рівний – рівному» та проекти соціальної відповідальності. У кожному центрі діють дружні до молоді медпункти, у яких медичний працівник / медична працівниця та психолог/психологиня надає (індивідуальні) консультації для молодих жінок щодо гендерного насильства й сексуального та репродуктивного здоров'я. Проводять індивідуальні заняття з молодими жінками, тренінги з підвищення обізнаності з групами, майстер-класи, семінари та зустрічі. Їхня мета – розширити права та можливості молодих жінок і надати їм доступ до системи охорони здоров'я.

Створюють простори для обміну культурними, етнічними та гендерними вимірами, як-от зустрічі жіночих груп з гендерних питань, соціальні зустрічі (культурні вечори, перегляд фільмів, спортивні турніри та театральні вистави турецькою й арабською мовами, а також пікніки, на яких можна грати в культурні ігри). Усі ініціативи створюють з великою турботою про біженок; в усіх них також беруть участь молоді туркені. У просторі, де всі учасниці залучені однаково й вільно, з'являється можливість для інтеграції.

Досягнення та можливість адаптації

Досягнення пов'язані з підвищенням обізнаності та соціальною згуртованістю. Є історії молодих жінок, які змогли вільніше проявляти себе й бачать себе сильнішими. Крім того, молодіжні центри стають місцями, що об'єднують молодь з Туреччини та молодь із Сирії, допомагаючи будувати мирні простори для всіх.

Модель молодіжного центру для соціальної згуртованості можна адаптувати та перенести для інших середовищ. З погляду фінансів відкриття молодіжних центрів може бути складніше адаптувати, але принципи та структуру центрів перейняти можна. Важливо, щоб молоді люди мали простір для самовираження, самі обирали заходи та могли звернутися до молодіжного працівника чи працівниці по консультацію. Надання матеріалів мовою бенефіціарів/бенефіціарок та діяльність у межах програм аутріч є передумовою охоплення молодих жінок, які не почуваються достатньо впевнено, щоб відвідати молодіжний центр. Часто це допомагає здобути впевненість і почати регулярно відвідувати молодіжний центр.

Більше інформації тут:

www.tog.org.tr

www.facebook.com/gmdprojesi/

Як підтримувати участь молодих біженців та біженок

Участь молоді передбачає «наявність прав, засобів, простору й можливостей, а де необхідно – підтримку, щоб брати участь і впливати на рішення, а також брати участь в акціях і заходах з тим, щоб сприяти побудові кращого суспільства» (Council of Europe 2016a).

Участь молоді може відбуватися в різні способи. З одного боку, ідеться про те, щоб молодь мала доступ до молодіжної роботи та могла брати участь у запропонованих заходах. Часто проекти залучення молоді для молодих біженців та біженок орієнтовані лише на молодих біженців та біженок, через що виникає ризик перетворення їх на умовне залучення та провокування дій, прямо протилежних участі та включенню молоді. Участь молоді також може й має стосуватися створення для молодих біженців і біженок можливостей для розвитку їхніх ініціатив. Для цього вони мають бути обізнані з управлінням проектами, можливостями фінансування, молодіжними програмами тощо.

«Свобода» (колективна робота)
«Мистецтво іншого», липень 2017. (Ельхам
Вазіфех Шенас, Сана Шуайбі, Зозан Гамо)

■ З іншого боку, у ширшому сенсі участь молоді має гарантувати, що молодих біженців та біженок вважатимуть громадянами/громадянками в місці їх проживання й вони можуть брати рівноправну участь у житті суспільства. Ідеться про надання молоді простору для участі в житті району, громади, місцевої влади; визнання їхнього внеску в суспільство, у якому вони перебувають; надання їм можливості висловлювати їхню думку, міркувати про те, як поліпшити ситуацію, та брати участь у її поліпшенні.

Виклики, пов'язані з участю молоді

■ Якщо подивитися на ключові слова з наведеного вище визначення участі молоді, то можна відразу визначити основні проблеми, з якими стикаються молоді біженці та біженки, які беруть активну участь у житті суспільства.

- ▶ **Право.** У багатьох молодіжних організаціях участь можлива лише за наявності в молодій людини офіційних документів: посвідчення особи, паспорта чи посвідки на проживання. Це автоматично виключає молодих біженців та біженок, особливо тих, які перебувають на етапі транзиту або очікують на рішення щодо надання дозволу на проживання.
- ▶ **Засоби.** Коли молодіжна робота пов'язана з фінансовими витратами, молоді біженці та біженки часто виключаються через банальний брак фінансових ресурсів для участі в проєктах або для оплати членських внесків, поїздок чи щоденних заходів. Залучення молодих біженців і біженок також може бути обмеженим, коли йдеться про можливості фінансування, працівників та працівниць, які їх підтримують, можливості навчання чи інформацію.
- ▶ **Простір.** Залежно від місця проживання молоді біженці та біженки не завжди мають легкий доступ до місць, де зможуть розвивати власні ініціативи або брати участь у вже наявних. У таборах біженців і біженок часто бракує можливостей або фізичного простору для такої діяльності. Якщо молоді біженці та біженки перебувають за межами міст, доступ їх до молодіжної роботи часто обмежений.
- ▶ **Можливість.** Молоді біженці та біженки не завжди мають доступ до інформації про те, що існує і що можна зробити. Якщо молодіжні працівники та працівниці чи молодіжні організації не орієнтовані безпосередньо на біженців і біженок, останні можуть не чути про можливості чи наявні програми.
- ▶ **Підтримка.** Молоді біженці та біженки не завжди мають достатньо інструментів, ноу-хау чи інформації для повноцінної участі. Молодіжні працівники та працівниці можуть відігравати важливу роль у підтримці їхніх ідей і побажань.
- ▶ Молодим людям із психологічними травмами складно брати участь у будь-якій діяльності, інтегруватися в групу чи ділитися досвідом. Їхню поведінку можна неправильно інтерпретувати як відсутність мотивації. Через тяжкий життєвий досвід деякі молоді біженці та біженки не готові до участі.
- ▶ У контексті інтеграції, очікування рішення про статус проживання та адміністративної невизначеності участь молоді в молодіжній роботі можна вважати радше розкішшю, ніж чимось необхідним або пріоритетним. Молоді люди можуть вивчати мову, облаштовуватися або, в деяких випадках, заробляти на прожиття, тому не розглядають молодіжну роботу як щось важливе.

- ▶ Участь молоді в структурах молодіжної роботи часто більш доступна для молодих біженців та біженок, які живуть у притулках, або для неповнолітніх без супроводу. Молодь, яка живе в таборах, із сім'єю, часто не має інформації про можливості залучення, а отже, не так активно бере участь.
- ▶ Молоді люди часто не розуміють, чим є і чим не є молодіжна робота. Деякі молоді біженці та біженки очікують, що їхній молодіжний працівник / їхня молодіжна працівниця дбатиме про їхні соціальні права, їхні документи чи про адміністративні питання. Якщо цього не роблять, вони не відчують підтримки й можуть відмовитися від участі.
- ▶ Знову ж таки, завадити молодим біженцям і біженкам долучитися до молодіжної роботи або брати активну участь може незнання мови.
- ▶ Нещодавні та давніші приклади в історії свідчать, що можливості молодіжної роботи іноді використовували державні установи для «промивання мізків» і/або маніпулювання молодими людьми. Участь не була справжньою, її радше використовували для пропаганди. Щоб уникнути недовіри молодих людей, потрібно чітко розповісти їм про організацію, яка керує проєктом, про його мету та роль у ньому молоді.

Які можливості молодіжної роботи?

■ Завдяки молодіжній роботі молоді люди можуть дізнаватися про можливості для молоді, ділитися їхніми бажаннями, потребами й думками.

■ Молоді люди можуть здобувати підтримку для розроблення власних проєктів на основі їхніх компетентностей та інтересів.

■ Молодіжна робота допомагає молодим людям знову стати активними після тривалого перебування в підвищеному стані через очікування рішення щодо надання дозволу на проживання. Участь – це спосіб розвинути впевненість і самооцінку, а також відчуття себе корисним членом / корисною членкинею суспільства, у якому живеш.

■ Життєвий досвід молодих біженців і біженок може мати високу цінність, якщо вони захочуть ним поділитися. Їхній досвід «життя», те, що вони пережили, може допомогти іншим молодим людям знайти мотивацію та впевненість. Отже, молоді біженці та біженки можуть стати прикладом для наслідування та ідейними натхненниками й натхненницями в школах, муніципалітетах і міжнародних організаціях. Завдяки власному життєвому досвіду вони можуть стати поборниками й поборницями змін. Утім, пропонувати це варто лише молодим людям у безпечно-му, стабільному становищі, які не є вразливими чи травмованими. І, що важливо, ці молоді люди мають хотіти ділитися досвідом.

■ Молодіжна робота може стати простором для навчання молодих біженців та біженок політичної участі та ознайомлення їх з місцевими структурами.

■ Молодіжна робота – це спосіб надати молодим біженцям і біженкам обов'язки, залучаючи їх до діяльності або пропонуючи самостійно організувати чи провести заходи.

■ Молодіжна робота адаптує діяльність залежно від того, хто бере в ній участь. Замість того, щоб пропонувати фіксовану програму, цікаво попросити молодих людей спільними зусиллями розробити власну програму.

Молодіжна робота може заохочувати освіту на рівних: молоді люди можуть збиратися разом і обмінюватися знаннями щодо речей, на яких вони добре знаються (наприклад, для вивчення мови в тандемі).

Європейська мережа «Голоси молодих біженців у Європі» (Voices of Young Refugees in Europe, VYRE) була створена молодими біженцями та біженками у 2008 році. Сьогодні 80 % її членів/членкинь є біженцями/біженками або внутрішньо переміщеними особами (ВПО). Участь є одним із головних пріоритетів VYRE. Організація працює з розповсюджувачами/розповсюджувачками інформації та проводить навчальні заняття для молоді та молодіжних працівників і працівниць з використанням методів неформальної освіти. Вона заохочує організації-члени залучати молодь на ранніх етапах управління проектами. Паралельно VYRE співпрацює безпосередньо з особами, які ухвалюють рішення на місцевому, національному та європейському рівнях, щоб розширити їхній потенціал для розширення участі молодих біженців та біженок.

www.wearevyre.net

Ідеї для щоденної практики молодіжної роботи

- Проявляйте гнучкість у вашій діяльності. Будьте готові інтегрувати молодь у програму, навіть якщо це змінить ваші початкові задуми.
- Попросіть молодих біженців та біженок поділитися їхнім досвідом участі, а також їхніми потребами та проблемами. Поміркуйте, як молодіжна робота могла б подолати деякі з цих викликів.
- Намагайтеся підтримати молодих біженців та біженок, коли вони пропонують конкретні проекти або ідеї щодо діяльності.
- Не ставтеся до молодих біженців та біженок як до особливої групи; краще намагайтеся інтегрувати їх у молодіжну роботу загалом і налагодити зв'язки з місцевою молоддю шляхом визначення спільних інтересів і компетентностей.
- Не примушуйте до участі. Не всі молоді люди готові брати участь. Безсумнівно, вони мають на це вагомі підстави. Не виключайте їх, а натомість дайте простір для вибору.
- Пам'ятайте про різні поняття часу та зобов'язань. Для багатьох молодих біженців та біженок залучатися до проекту чи діяльності протягом кількох місяців може бути надзвичайно складно, оскільки через проблеми з прогнозуванням майбутнього вони відчувають невизначеність і, в деяких випадках, очікують переїзду або перебувають на етапі транзиту. Намагайтеся зберігати гнучкість і дайте їм змогу долучитися попри все.
- Щоб розглянути питання участі молодих біженців та біженок, корисно виявити конкретні проблемні ситуації, з якими ви стикалися у вашій практиці, і розглянути різні способи подолання цих проблем. Наведемо кілька прикладів.
 - ◆ Ви пропонуєте багато заходів на свята. Молоді біженці та біженки чомусь не зареєструвались на жоден з них. Що ви зробите?
 - ◆ Група молодих біженців і біженок приходить до вас із конкретною ідеєю проекту. Вони не мають досвіду в управлінні проектами чи можливостей фінансування. Що ви зробите?

- ◆ Більшість молодих біженців і біженок не мають права голосу, але цікавляться місцевою та національною політикою. Як молодіжна робота може заохочувати їхню участь попри адміністративні/правові обмеження?
- ◆ Ви би хотіли приділити час на консультації для молодих біженців і біженок щодо діяльності вашого молодіжного центру й, можливо, організувати разом з ними нові заходи, але ви не маєте часу, а ваші співробітники та співробітниці перебувають під тиском, вимушені долати наслідки надзвичайних ситуацій. Що ви могли би зробити?
- ◆ Деякі молоді люди, з якими ви працюєте, мають бізнес-ідею і поділилися нею з вами. Власне кажучи, ви молодіжний працівник/молодіжна працівниця й відповідаєте за дозвілля в молодіжному центрі, але було би шкода, якби ця ідея пропала даремно. Що ви могли би зробити?
- ◆ Деякі молоді біженці/біженки, з якими ви працюєте, поділилися ситуаціями, у яких явно відбулося порушення їхніх прав. Що можна зробити, щоб підтримати їх у захисті їхніх прав?

Чи були у вашій практиці молодіжної роботи інші конкретні ситуації, які ви можете пригадати? Чи можете ви поділитися думками з колегами та з молоддю?

Участь молодих біженців та біженок у молодіжній роботі передбачає надання їм можливості бути повною мірою включеними в суспільство, що їх приймає, і мати право бути молодими, висловлювати думки, створювати проекти, розвивати ідеї, підвищувати обізнаність та брати участь у різноманітних заходах і контекстах. Попри те, що адміністративне становище молодих біженців та біженок іноді може обмежувати їхню активну участь, молодіжна робота створює безпечний простір для експериментів і розвитку потенціалу й компетентностей молодих біженців і біженок.

Wereldspelers/GloBall – молодіжна робота без кордонів

Бельгія, Фландрія, квітень 2016 – грудень 2017

Хто?

У складі платформи GloBall 35 партнерських організацій, серед яких є кілька національних молодіжних організацій і служб, включно з мережею для молодіжної роботи з молоддю з меншими можливостями (Uit de Marge), структурою підтримки місцевої молодіжної роботи (VVJ), структурою підтримки молодіжної роботи у Фландрії (Ambrassade), Фламандською молодіжною радою, Федеральним агентством з прийому шукачів притулку (Fedasil) та структурою підтримки шукачів притулку та біженців (Vluchtelingenwerk Vlaanderen).

Що?

Кінцева мета GloBall полягає в тому, щоб кожен притулок для дітей і молоді, які перебувають у транзиті, працював разом з місцевими організаціями молодіжної роботи. Ініціатива передбачає, що в заходах візьме участь 140 неповнолітніх без супроводу.

Кілька ініціатив уже діють: місцеві молодіжні рухи спонтанно відвідують центри для біженців і біженок у їхньому районі та співпрацюють з дітьми й молоддю. GloBall прагне приділити цим ініціативам увагу, на яку вони заслуговують, і навіть більше. Ідея полягає в тому, щоб організуватися як сектор у структурному відношенні та в довгостроковій перспективі. GloBall також привертає увагу до потреби в підготовці й навчанні на рівних, тому започаткувала кілька експериментальних ініціатив, об'єднаних назвою *Wereldspelers* (англійською – GloBall).

Починаючи з квітня 2016 року що два тижні група волонтерів і волонтерок з молодіжної роботи проводить усі вихідні в центрі для неповнолітніх біженців і біженок без супроводу в Дендермонде. З листопада 2016 року вони також організовують вихідні в притулку в Лінті. Команди волонтерів і волонтерок усі вихідні проводять тут заходи з молодими біженцями й біженками, а потім усі учасники й учасниці діляться

досвідом та інформацією з іншими молодими людьми. Крім того, у 2016 році 300 молодих волонтерів і волонтерок з усієї Фландрії взяли участь у проєкті GloBall і провели вихідні в Дендермонде або Лінті. На сьогодні в заходах узяли участь 140 неповнолітніх без супроводу.

У 2017 році головна мета проєкту полягала в тому, щоб зафіксувати результати цього досвіду та на його основі розробити допоміжні матеріали. Ці допоміжні матеріали містять поради та ідеї для молодіжних працівників і працівниць, які хочуть залучити до їхньої організації молодих біженців та біженок.

Досягнення та можливість адаптації

Соціальний працівник одного з притулків для біженців, де проходили заходи, виділяє одне з головних досягнень проєкту: «Найціннішим аспектом співпраці в контексті молодіжної роботи є те, що молоді біженці та біженки зустрічають потенційних нових друзів. Вони спілкуються з людьми їхнього віку, але з іншим культурним походженням. Додатковою перевагою проєкту GloBall у нашому центрі є зустріч цих двох груп. Якби проєкту не існувало, молоді люди проводили б у вихідні набагато більше часу в їхніх кімнатах. Тепер вони знають, що є багато людей, яких цікавить їхнє життя, і відчують, що їм раді в нашому суспільстві».

Цю ініціативу можна адаптувати та перенести в інші контексти за рахунок інструмента «навчити тренера», який можна застосувати в інших країнах та на інших рівнях.

Більше інформації тут:

www.ambrassade.be

www.wereldspelers.be/dream

Speak Out! – Національна молодіжна рада Швейцарії

Швейцарія, 2010 – дотепер

Хто?

Speak Out! – це ініціатива Національної молодіжної ради Швейцарії в партнерстві з кантональними центрами для шукачів і шукачок притулку та організацією Anlaufstelle für Sans-Papiers (Базель)

Що?

Мета полягає в тому, щоб дати дітям, які пересуваються Швейцарією, можливість висловитися і збільшити їхню участь. Ініціатива Speak Out! орієнтована на неповнолітніх мігрантів і мігранток без супроводу, які шукають притулку, і неповнолітніх без документів.

Проект охоплює виміри вироблення політики та молодіжної роботи. Учасники та учасниці діляться позитивними й негативними аспектами їхнього життя у Швейцарії, висловлюють думки та повідомлення й визначають пріоритети для розв'язання означених проблем. Правозахисний підхід має вирішальне значення для проєкту; це означає, що неповнолітні мігранти й мігрантки без супроводу в пошуках притулку не лише беруть участь в ухваленні рішень щодо змісту проєкту та запрошених для зустрічей гостей, але й отримують інформацію про їхні індивідуальні права, обов'язки та роль у швейцарському суспільстві. Вони дізнаються про права дітей, швейцарські установи та функціонування швейцарської політики, щоб мати змогу висловити власні вимоги в контексті швейцарських і міжнародних установ. Вони також відіграють активну роль в управлінні проєктом (наприклад, за допомогою підходу «рівний – рівному»).

Заходи різноманітні: від місцевих до національних заходів, командотворення, ініціатив громадського простору у співпраці з регіональною владою, літніх таборів та семінарів у співпраці з партнерами й партнерками. Також проводять національні конференції та зустрічі з федеральними органами влади. Молоді жінки також є частиною проєкту, хоч і менш представлені порівняно з чоловіками. Для обговорення тем, що стосуються і жінок, і чоловіків, щороку проводять два окремі семінари.

Досягнення та можливість адаптації

Завдяки проєкту Speak Out! ми гарантуємо, що неповнолітні мігранти й мігрантки без супроводу в пошуках притулку та особи без документів опиняться в більш вигідному положенні для усунення проблем і ризиків, з якими вони можуть зіткнутися під час перебування у Швейцарії. Більше того, вони самі можуть підвищити обізнаність відповідальних політиків/політикинь і молодих людей, які живуть у Швейцарії; вони також можуть пропонувати відповідні рішення. *Хартію неповнолітніх шукачів притулку (MNA Charta)*, написану неповнолітніми мігрантами й мігрантками без супроводу в межах проєкту, вже було розглянуто на Конференції кантонального міністра соціальної політики у Швейцарії на предмет її рекомендацій щодо доступу до шкільного навчання, проживання, охорони здоров'я, підтримки та переходу до дорослого життя (www.sajv.ch/wp-content/uploads/2016/01/MNA-Charta-A4_D.pdf). Крім того, було знято й показано фільми, що демонструють прагнення учасників та учасниць (www.sajv.ch/projekte/speak-out/kurzfilme-unsere-wuensche/). У 2018 році робота триває: проводять додаткові семінари щодо неповнолітніх мігрантів і мігранток без супроводу та їхніх проблем, а також здійснюють адвокаційну діяльність для представлення їхніх вимог.

Інтерактивну методику проєкту Speak Out! також можна адаптувати, щоб дати голос молодим мігрантам і мігранткам в інших країнах, а також на місцевому та регіональному рівнях.

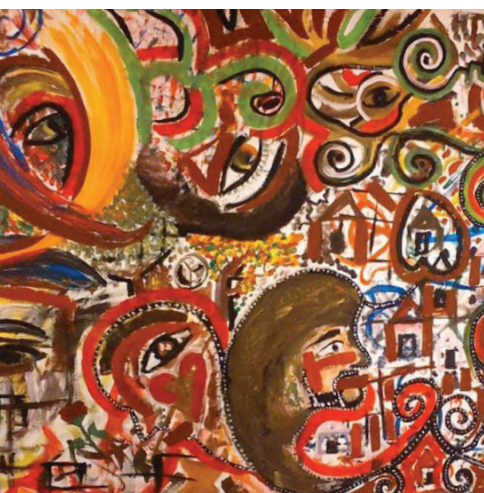
Більше інформації тут:

www.sajv.ch

www.sajv.ch/speak-out-mna/?lang=en

Як підтримувати психічне здоров'я та працювати з травмою

Деякі молоді біженці й біженки, які прибувають до Європи, під час вимушеного переміщення зіткнулися з надзвичайно тяжкими ситуаціями та можуть мати ознаки травми.

«Гармонізація 1» (колективна робота)
«Паростки єдності», вересень 2017

Американська психологічна асоціація визначає травму як «емоційну реакцію на жахливу подію, як-от нещасний випадок, згвалтування чи стихійне лихо. Типовими реакціями, що виникають відразу після події, є шок і заперечення. До довгострокових реакцій можуть належати: непередбачувані емоції, спогади, напружені відносини й навіть фізичні симптоми, наприклад, головний біль або нудота».

Травму також можна визначити як високий рівень стресу, з яким людина тимчасово не може впоратися.

Втім, 75 % людей вдається самостійно інтегруватися й подолати наслідки травматичних подій протягом двох місяців після події. Отже, молодих біженців та біженок потрібно розглядати не як жертв або «хворих людей», а скоріше як людей, які вижили, з нескінченними ресурсами.

Запитання до цього розділу

- Як молодіжним працівникам і працівницям розпізнати травму або проблеми з психічним здоров'ям?
- Що робити молодіжним працівникам і працівницям, які не є терапевтами й терапевтками?
- Які обмеження молодіжної роботи під час роботи з молодими біженцями й біженками з травмою?

Виклики, пов'язані з травмою та молодими біженцями й біженками

- ▶ Травма в молодих біженців і біженок може виникати з багатьох причин:
 - втрата членів сім'ї, друзів, дому;
 - війна та її наслідки;
 - вимушене переселення, насильство, зґвалтування, драматичні події на шляху до Європи;
 - дезорієнтація, втрата зони комфорту (мова, звички, віросповідання, правила тощо).
- ▶ На жаль, травма не обов'язково зникає, коли молоді біженці та біженки досягають європейської країни. Крім досвіду виключення, расизму, бідності й маргіналізації, молоді біженці та біженки часто стикаються з інституційним насильством.
- ▶ Надто довге очікування адміністративної легалізації. Багатьом молодим людям, особливо молодим біженцям і біженкам, які шукають притулку, іноді доводиться довго (до 24 місяців) чекати на першу позитивну чи негативну відповідь на прохання залишитися в країні. Це створює високий рівень стресу, тривоги та страху за майбутнє.
- ▶ Часте переміщення з одного притулку до іншого не дає молодим людям повністю влаштуватися, утворювати нові стійкі стосунки та розвинути відчуття безпеки.
- ▶ Возз'єднання сім'ї часто ускладнюється або стає неможливим. Багато молодих людей прибули в Європу з метою або надією, що до них приєднаються їхні члени сім'ї. Коли з різних причин ця надія згасає, молоді люди страждають від самотності, почуття провини та втрати мотивації, що заважає їм продовжити процес інтеграції в Європі. Дехто навіть висловлює бажання повернутися на батьківщину, незважаючи на війну.
- ▶ Вік молодих біженців та біженок іноді визначають у сумнівні й травматичні способи.
- ▶ Залежно від політики країни, що приймає, не всі біженці й біженки мають доступ до шкільної та вищої освіти.
- ▶ Страх смерті. Молоді біженці та біженки часто бояться, що помруть у чужій країні далеко від дому, про це не дізнається їхня родина, а їхнє тіло не вдасться повернути додому. Думка про те, що після них не залишиться сліду, може спричинити тяжку тривогу та страх. Усі ці аспекти сприяють повторній травматизації в країні, що приймає, і заважають молодим біженцям і біженкам облаштуватися й інтегруватися.
- ▶ Що стосується молодіжних працівників та працівниць, то можна виділити такі проблеми:
 - Молодіжні працівники та працівниці не проходять навчання з питань травми та психічного здоров'я й часто почуваються пригніченими в таких ситуаціях, оскільки не знають перших дій, яких потрібно вжити, щоби стабілізувати людину, або як мобілізувати відповідні ресурси.
 - Високий рівень емоційного стресу, з яким доводиться стикатися молодіжним працівникам і працівницям, і складність завдання допомоги цільовій групі з конкретними потребами може призвести до виснаження й навіть вигорання молодіжних працівників та працівниць.

Які можливості молодіжної роботи?

Роль молодіжних працівників та працівниць може/має полягати в тому, щоб допомогти молодим біженцям та біженкам віднайти зв'язок з власними ресурсами, розпізнати їх, перетворити й навчитися більш упевнено використовувати їх у новому суспільстві.

Роль молодіжних працівників і працівниць полягає в тому, щоб зосередитися не на травмі, а скоріше на життєстійкості молодих біженців і біженок.

Ці молоді люди часто дуже втомлені від того, що змушені знову і знову розповідати їхню історію та її травматичні аспекти в різних установах і відділах. А отже, молодіжним працівникам та працівницям варто уникати пошуку травматичних історій, а натомість зосереджуватися на «всьому іншому, що робить людину молодою». За словами Стіва де Шейзера, одного з авторів терапії, орієнтованої на рішення, «якщо вас захоплюють подробиці, читайте трилери». Він також сказав, що «обговорення проблем породжує проблеми; обговорення рішень породжує рішення».

Це не означає, що молодіжні працівники та працівниці мають ігнорувати травму. Молоді люди з травмою часто демонструють симптоми раптового страху та флешбеків, раптового гніву, погіршення концентрації уваги, відсутності довіри та труднощів з утворенням нових стосунків. У цих випадках молодіжні працівники та працівниці, звісно, мають направити молодих біженців і біженок до фахівців/фахівчинь, які допоможуть подолати травму.

Молодіжні працівники та працівниці не є психологами/психологинями чи терапевтами/терапевтками, тому їм краще уникати цієї ролі: по-перше, щоб переконатися, що будь-яка консультація є професійною та доречною, а по-друге, щоб захистити себе від побічної травми через слухання жаклих історій. Якщо молодіжні працівники та працівниці з будь-яких причин стикаються з історіями вимушеного переселення та травмами молодих біженців і біженок, важливо, щоб вони мали змогу виговоритися перед колегами або іншими спеціалістами/спеціалістками.

Молодіжна робота – це скоріше простір для створення нової зони комфорту, у якій молоді люди будують простір довіри, «нормальності» та можливості бути молодими, зайнятими й захопленими темами, які хвилюють молодь. Молоді люди мають відчувати, що від них нічого особливого не очікують, що їм не потрібно виступати чи розповідати їхню історію, але що в цьому «безпечному місці» вони можуть будувати довіру та впевненість з іншими молодими людьми й молодіжними працівниками та працівницями.

Молодіжна робота – це простір, де молоді біженці та біженки з травмою можуть зрозуміти, що їхня реакція є «нормальною реакцією на ненормальну ситуацію». Не зайвим буде пояснити, що таке травма, а саме, що це природна фізіологічна реакція на небезпеку, корисна для людини, і що є способи заспокоїти тіло та повернутися до нормального життя.

Молодіжна робота може створити простір, у якому можна порушувати табу, а також обговорювати болючі або неприємні теми, як-от релігійні вірування та практики, смерть і ритуали, пов'язані зі смертю, страхи та бажання. Це допоможе молодим біженцям і біженкам висловлюватися на складні теми та пояснювати місцевій молоді схожість і відмінність.

Нарешті, якщо враховувати все згадане, молодіжні працівники та працівниці мають чудову нагоду переосмислити загальні наративи про молодих біженців та біженок, висловивши контрнативи та альтернативні наративи через історії успіху молодих біженців та біженок.

■ Молодіжні працівники мають пройти навчання з надання першої психологічної допомоги. Як і в традиційній медичній допомозі, важливо знати основні перші дії, які допоможуть заспокоїти людину в збудженому стані, подолати травму й гострий стрес, а також заспокоїтися у стресових ситуаціях.

Ідеї для щоденної практики молодіжної роботи

Молодіжна робота полягає в тому, щоб допомогти молодим людям з'ясувати, що їм подобається, що добре вдається, у чому їхні сильні сторони. Ідеться про визнання життєстійкості молодих біженців та біженок. Цього можна досягти за допомогою різних методів.

- Орієнтація на минулі успіхи. Молоді біженці та біженки жили своїм життям до того, як стати біженцями й біженками, тож запитайте їх, що їм подобалося, чим вони займалися, що їм добре вдавалося. Також запитайте їх, як їм вдалося пройти через все, що вони пережили. Це запитання зосереджує увагу на здібностях і підкреслює зусилля.
- Зосередьтеся на тому, що складається добре (навіть на найпростіших речах). Що краще за решту? Що є успішним? Отримавши будь-яку відповідь на ці запитання, зосередьтеся більше на цих аспектах (наприклад, що доброго в школі?). Якщо попросити молодих біженців та біженок говорити про те, що складається добре, це зміцнить позитивні мережі мозку та дасть змогу молодій людині скласти більш позитивне уявлення про себе. І не хвилюйтеся: є достатньо інших фахівців/фахівчинь, які зможуть зосередитися на проблемах.
- Ставтеся до кожного молодого біженця та кожної молодої біженки як до особистості: усі вони різні. Вони не функціонують однаково лише тому, що походять з одного регіону, чи тому, що вони біженці/біженки. Вони не мають однакових цілей. Вони не люблять однакові речі. Вони не пережили ту саму травму. Дайте кожному молодому біженцю та кожній молодій біженці можливість бути собою. Не існує єдиного універсального підходу для всіх.
- Молодіжна робота з молодими біженцями та біженками передбачає певну культурну обізнаність і вміння поважати культурні уявлення та звичаї; це також важливо в контексті проблем фізичного та психічного здоров'я. У деяких країнах чаклунство є культурною практикою, і деякі молоді біженці та біженки діляться історіями про духів, привидів або чаклунів/чаклунок. Навіть якщо ви як молодіжний працівник чи працівниця не вірите в це, важливо поважати культурну реальність молодого людини, а не намагатися переконати її у психічній хворобі, називати це травмою чи використовувати інші діагностичні терміни.
- Молодіжні працівники та працівниці можуть створити простір для взаємного навчання на рівних, об'єднавши молодих біженців і біженок та молодих місцевих жителів і жительок.
- Не бійтеся емоцій та їх демонстрації. Для молодих людей нормально відчувати смуток, гнів і страх. Дайте їм зрозуміти, що вони можуть вільно проявляти ці емоції і що ви готові їх вислухати, якщо вони цього захочуть.
- Смерть – важлива тема для молодих біженців та біженок. Багато з них бояться втратити рідних удома або померти самим у чужій країні далеко від дому. Корисно розглянути тему смерті, різні способи, у які її розглядає культура, а також відповідні практики та переконання.

- Створіть затишний фізичний простір, у якому молоді біженці та біженки просто можуть «бути». Це може бути м'який куточок, столик із гарячими напоями або все, що тільки спаде на думку. Місце, де вони можуть просто проводити час і де не мусять щось робити.
- Визначте місцевих спеціалістів і спеціалісток або мережі, які могли б надавати підтримку в разі потреби. Вам не потрібно виконувати роль терапевта/терапевтки.
- Щоб розглянути питання травми та психічного здоров'я молодих біженців і біженок, корисно виявити конкретні проблемні ситуації, з якими ви стикалися у вашій практиці, і розглянути різні способи пошуку рішень. Наведемо кілька прикладів.
 - ◆ Під час групової вправи один молодий біженець / одна молода біженка вибухає від гніву та надмірного хвилювання. Ви не знаєте, що спричинило цю реакцію. Що ви зробите?
 - ◆ Один молодий біженець / одна молода біженка часто приходять до вашого молодіжного клубу, але ви помічаєте, що він/вона відсторонений/відсторонена, не спілкується з іншими й навіть іноді здається байдужим/байдужою. Що ви зробите?
 - ◆ Один молодий біженець / одна молода біженка дізнався / дізналася про смерть рідної людини вдома. Він/вона не може полетіти додому, щоб відвідати похорон і попрощатися. Що ви зробите?

Можете пригадати інші ситуації, пов'язані з травмою в молодих біженців і біженок? Поділіться з вашими колегами та обговоріть ці теми з самими молодими людьми.

■ Молоді біженці та біженки можуть зазнати травм через їхні життєві історії, як й інші молоді люди. Роль молодіжних працівників та працівниць у цій ситуації полягає в тому, щоб розпізнати симптоми травми та, можливо, направити молодь до спеціалістів/спеціалісток. Водночас молодіжна робота здатна допомогти молодим біженцям та біженкам відновити зв'язок з їхніми численними внутрішніми ресурсами, щоб вони могли впоратися зі складними ситуаціями. Зосередившись на успіхах, компетентностях і приємних спогадах, молодіжні працівники та працівниці сприяють розвитку життєстійкості молодих біженців та біженок.

Time to be welcome

Греція (Афіни), Франція (Париж), грудень 2016 – дотепер

Хто?

Time to be welcome (Час вітати) – це спільне партнерство між 10 молодіжними організаціями: Bureau Européen du Scoutisme ASBL (WOSM); Soma Hellinon Proskoron (Скаути Греції); Скаути Ірландії – IE; Асоціація скаутів Македонії; Міжнародна організація «Молодь за обмін та взаєморозуміння» (YEUE); Європейська федерація міжкультурного навчання (EFIL); Британський Червоний Хрест; SkataMot efh (Ісландська скаутська асоціація); Eclaireurs et Eclaireuses Unionistes de France; i SINGA (Франція). Проєкт співфінансує програма ERASMUS+ Європейського Союзу.

Що?

Проект спрямований на заохочення молодих волонтерів і волонтерок та молодіжних організацій усієї Європи приймати молодих біженців і біженок та мігрантів і мігранток та підтримувати їхню інтеграцію за допомогою неформальної освіти й молодіжної роботи. Цілі проекту:

- ▶ надати молодим європейцям та європейкам можливість приймати молодих мігрантів і мігранток, які нещодавно прибули до Європи;
- ▶ надати молодим мігрантам і мігранткам доступ до освіти та дозвілля, розвиваючи їхні компетентності й навички за допомогою неформальних заходів з метою сприяння навчанню та добробуту;
- ▶ поліпшити розуміння й повагу між громадами та подолати культурні й релігійні упередження та відмінності, щоб сприяти інтеграції в європейські суспільства;
- ▶ надати мігрантам і мігранткам, біженцям і біженкам та шукачам і шукачкам притулку знання й підтримку, які допоможуть їм відчувати себе інтегрованими в країні, що їх приймає, даючи змогу передати ці знання іншим мігрантам і мігранткам, які прибувають до Греції та Франції (зокрема, до Афін і Парижа);
- ▶ щодня допомагати шукачам і шукачкам притулку та мігрантам і мігранткам отримувати доступ до психологічної й медичної допомоги;
- ▶ підвищити обізнаність про ситуацію, з якою стикаються шукачі й шукачки притулку, і заохочувати місцеві громади приймати новоприбулих різного походження та культур;
- ▶ розвивати потенціал молодіжних організацій та підтримувати їх у розвитку практик молодіжної роботи для забезпечення інтеграції мігрантів і мігранток у довгостроковій перспективі;
- ▶ розширити можливості волонтерів і волонтерок з реалізації дій, спрямованих на приймання молодих біженців і біженок та новоприбулих мігрантів і мігранток у громади, що їх приймають;
- ▶ сприяти взаємодії між біженцями й біженками та місцевими громадами, створюючи міцний фундамент для майбутньої співпраці та взаєморозуміння.

Понад 40 молодих волонтерів і волонтерок, які працюють з біженцями й біженками в Греції та Франції, проходять навчання в межах дводенного курсу «Вступ до першої психологічної допомоги». На цьому курсі вони вивчають конкретні інструменти розпізнавання травми та вчать діяти у стресовій ситуації, щоб заспокоїти себе та інших. Навчальний курс проводить Міжкультурний інститут системних компетенцій (IICoS).

Більше інформації тут:

www.timetobewelcome.eu

www.iicos.org

Додаткова інформація

Council of Europe (2004) Education Pack – All Different All Equal, Youth Department, Strasbourg. Available at www.eycb.coe.int/edupack/impr.html, accessed 30 January 2018.

Council of Europe (2012) Compass – Manual for Human Rights Education with Young People, Strasbourg. Available at <https://goo.gl/NU43Bf>, accessed 30 January 2018.

Council of Europe (2015) Council of Europe Youth Work Portfolio. Available at <https://rm.coe.int/1680699d85>, accessed 17 November 2017.

Council of Europe (2016a) Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life “Have your Say!” Youth Department, Strasbourg. Available at <https://rm.coe.int/1680702379>, accessed 21 November 2017.

Council of Europe (2016b) Taking it Seriously – Guide to Recommendation CM/ Rec(2015)3 of the Committee of Ministers of the Council of Europe to member States on the access of young people from disadvantaged neighbourhoods to social rights. Youth Department, Strasbourg. Available at <https://rm.coe.int/16806accfa>, accessed 30 January 2018.

Council of Europe (2017), Recommendation CM/Rec(2017)4 of the Committee of Ministers to member States on youth work. Available at <https://goo.gl/ZA39TM>, accessed 8 January 2018.

De Shazer, Steve (1985), Keys to solution in brief therapy, W.W. Norton.

European Commission (2015) “Quality Youth Work – A common framework for the further development of youth work”. Report from the Expert Group on Youth Work Quality Systems in the EU Member States, p. Available at <https://goo.gl/wDh9oB>, accessed 16 November 2017.

European Council (2013) Conclusions on the contribution of quality youth work to the development, well-being and social inclusion of young people (2013/C 168/03). Available at <https://goo.gl/8skxGx>, accessed 8 January 2018.

Partnership between the European Commission and the Council of Europe in the field of youth – supporting the role of the youth field and the inclusion of young refugees. Available at <https://goo.gl/m4qT1f>, accessed 8 January 2018.

Partnership between the European Commission and the Council of Europe in the field of youth (2017) Revised T-Kit 8 – Social Inclusion. Available at <https://goo.gl/5gcyta>, accessed 22 January 2018.

<https://goo.gl/5gcyta>

Partnership between the European Commission and the Council of Europe in the field of youth (2000) T-Kit 4 – Intercultural Learning. Available at <https://goo.gl/d5YwA9>, accessed 22 January 2018.

Рисунки: назви та опис

СВОБОДА – «Мистецтво іншого», колективна робота 22 митців і мисткинь

Що для мене свобода? Що дає мені відчуття свободи? Чи можлива лише одна свобода? 22 митці й мисткині порівняли образи свободи, які тримає в собі кожен/кожна, поглибивши відносність понять і їх універсальний вимір.

КОМПЛЕКСНІСТЬ – «Мистецтво іншого», колективна робота 22 митців і мисткинь

Кожна людина – це рухомий світ, що складається з власного досвіду, бачень, історій та взаємодій. Кожен/кожна з нас постійно рухається і змінюється іншими, а інші безперервно рухаються і змінюють нас. Митці та мисткині творили цю роботу під час майстер-класів окремо й разом, як символ різноманітності та складності, які змінюють нас щодня.

ФРАКТАЛ – «Мистецтво іншого», колективна робота

«Коли язик не може говорити, а розум – думати, припинить говорити, розкажіть про мій біль і мою трагедію». Центральна частина (червона куртка) була на митці під час переправи на човні з Туреччини до Греції. «Ця куртка наклала на мене жакливі відбиток, я хотів її позбутися. Сьогодні, завдяки цій роботі, я знову люблю її, вона отримала цілком новий зміст» (Ельхам Вазіфех Шенас). 22 художників і художниць принесли клаптики одягу, який носили чи використовували вони або їхні родичі/родички в минулому. Вони використали це минуле, щоб разом створити новий образ: нове сьогодення й майбутнє.

ГАРМОНІЗАЦІЯ I та II – «Паростки єдності», колективна робота

Нехай уява піднесеться й сяє! Жодних інших правил, крім натхнення іншими: використовуйте лінії інших художників і художниць, щоб провести та уявити власну. Не бійтеся виходити за межі шаблонів. Інтегруйте власні відмінності з іншими, щоб разом створити цілком нову реальність.

ДЕРЕВО – «Паростки єдності», колективна робота

Коріння глибоко в землі, ніхто не знає, як глибоко воно сягає. Стовбур кремезний і міцний, гілки простягаються довкола, розгалужуються, розкриваються, перетинають одна одну. Походження спільне, маршрут цілком непередбачуваний. Дерево як символ і форма стає хребтом інсталяції, відправною точкою для кожного митця та мисткині. Кожен/кожна розвивав/розвивала лінії й форми дерева на власний розсуд. Реалістичний або мінімалістичний стиль, живопис, колаж або фотографія, із зображенням дерева чи без нього, кожна частина роботи несе відбиток митця або мисткині, але лише об'єднавши всі зображення, можна отримати повноцінну роботу.

ТАЄМНІ ДРУЗІ – «Паростки єдності», колективна робота

Протягом двох місяців кожен митець і кожна мисткиня спостерігали за іншим митцем або мисткинею, «таємним другом» / «таємною подругою», і зображували те, що дізналися про їхнього таємного друга / «таємну подругу», за допомогою кольорів та образів.

Додаток. Учасники та учасниці

Семінар у Брюсселі, листопад 2016

Елізабет ҐРАФ (Elisabeth GRAF) – Don Bosco Youth Net (Австрія), Емін МАММАДЛІ (Emin MAMMADLI) – Voices of Young Refugees in Europe (Азербайджан), Абдельбасет АЛЬГІШАН (Abdellbaset ALHEESHAN) – Tandem Volunteering (Бельгія), Тоні ГЕЙДЕНС (Tony GEUDENS) – SALTO Inclusion (Бельгія), Андрея ЕНПІКЕС (Andreia HENRIQUES) (Бельгія), Міне ГЮЇСМАНС (Minne HUYSMANS) – VUB (Бельгія), Марія КЛЯЙЧ (Marija KLJAJIC) – JINT (Бельгія), Ільяс МАППАГА (Ilias MARRAHA) – SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN (Бельгія), Міхаліс МОЩОВАКОС (Michalis MOSCHOVAKOS) – Європейська комісія (Бельгія), Ахмад Альаббас УБАРИ (Ahmad Alabbas OUBARI) – Tandem Volunteering (Бельгія), Камілі ПАЛАЦЦІНІ (Camilla PALAZZINI) – Всесвітня організація скаутського руху – Європейський центр підтримки (Бельгія), Марк ПЕРЕРА (Mark PERERA) (Бельгія), Наташа РИКАЧЕВСЬКА (Natasja RYKACZEWSKI) – Techfugees (Бельгія), Малаз САФАРДЖАЛАНІ (Malaz SAFARJALANI) – Jamiya (Бельгія), Ян ВАНЬЄ (Jan VANHEE) – Член Європейського керівного комітету з питань молоді, Рада Європи (Бельгія), Андреа ВОНКЕМАН (Andrea VONKEMAN) – UNHCR регіональне Бюро УВКБ ООН у Європі (Бельгія), Абдулкадер ЗАРКА (Abdulkader ZARKA) – Tandem Volunteering (Бельгія), Франциска ЗІГЛЕР (Franziska ZIEGLER) – Європейська комісія (Бельгія), Софія ЛЕЙН (Sofia LAINE) – Фінська молодіжна дослідницька мережа (Фінляндія), Вероніка ГОНКАСАЛО (Veronika HONKASALO) – Фінська молодіжна дослідницька мережа (Фінляндія), Ульріх ГОЛЮКЕ (Ulrich GOLUKE) (Німеччина), Джулія ЛАУЕР (Julia LAUER) – Diakonie (Німеччина), Сухайл АБУАЛЬСАМІД (Suhail ABUALSAMEED) (Греція), Ден БІСВАС (Dan BISWAS) – Faros (Греція), Марія ДРОЗОПУЛУ (Mary DROSOPOULOU) (Греція), Барбара Джованна БЕЛЛО (Barbara Giovanna BELLO) – Пул європейських молодих дослідників (Італія), Андреа КІРІКО (Andrea CHIRICO) – Національне агентство програми ERASMUS+ (Італія), Гюльчекра ПАХІМОВА (Gulchekhra RAKHIMOVA) (Італія), Жозефін ГУБЕ (Josephine GOUBE) – Techfugees (Йорданія), Марія ПІЗАНІ (Maria PISANI) (Мальта), Міріам ТЕУМА (Miriam TEUMA) – Agenzija Zghazagh (Мальта), Невена ГОЙКОВИЧ ТУРУНЗ (Nevena GOJKOVIC TURUNZ) (Сербія), Мохамед АЛЬСАУД (Mohamed ALSAUD) – =The Young Republic (Швеція), Марія БЕРГ (Maria BERG) (Швеція), Комальсінгх РАМБАРИ (Komalsingh RAMBAREE) – Університет Євле (Швеція), Кваку АДОМАКО (Kwaku ADOMAKO) (Швейцарія), Нік СОР (Nick SORE) – УВКБ ООН (Швейцарія), Роберт ТОМСОН (Robert THOMSON) – Пул європейських молодих дослідників (Швейцарія), Іван ШТЕРЙОСЬКИЙ (Ivan SHTERJOSKI) – YMCA Македонія (колишня югославська республіка Македонія), Гульдан КАЛЕМ (Guldan KALEM) – УНІВЕРСИТЕТ У ІЗМІРІ (Туреччина), Мехмет Ґокай ОЗЕРІМ (Mehmet Gokay ÖZERİM) – УНІВЕРСИТЕТ У ІЗМІРІ (Туреччина).

Семінар у Страсбурзі, жовтень 2017

Ліза ВОЛЬФЗЕГґЕР (Lisa WOLFSEGGGER) – Asylkoordination Österreich (Австрія), Зібар ГУСЕЙНОВА (Zibar HUSEYNOVA) – Voices of Young Refugees in Europe (Азербайджан), Брем БОНТЕ (Bram BONTE) – Agentschap Integratie & Inburgering (Бельгія), Тоні ГЕЙДЕНС (Tony GEUDENS) – SALTO Inclusion (Бельгія), Алі ХАДІМ ШАЛЛОБ (Ali KHADIM CHALLOB) – Flemish Refugee Action/Vluchtelingenwerk Vlaanderen (Бельгія), Найомі СМЕТС (Najomi SMETS) – Flemish Refugee Action/Vluchtelingenwerk Vlaanderen (Бельгія), Ян ВАНЬЄ (Jan VANHEE) – член Європейського керівного комітету з питань молоді, Рада Європи (Бельгія), Раша ЗЕЙНА (Rasha ZEINA) – Tandem (Бельгія), Лана ПАСІЧ (Lana PASIC) – член Пулу європейських молодих дослідників (Боснія та Герцеговина), Ірма СІППОЛА (Irma SIPPOLA) – Гельсінкі, проєкт «Молоді мігранти Гельсінкі» (Фінляндія), Ламін ДЬЯБІ (Lamine

DIABY) – Mission locale de Franconville (Франція), Мюріель ГРЕНЕ (Muriel GRENET) – Mission locale de Franconville (Франція), Надін ЛЯМУРІ-БАЙЯ (Nadine LYAMOURI-BAJJA) (Франція), Тьерно ДЬЯЛЛО (Thierno DIALLO) – Le Pensé Critique (Франція), Гелле ЛЕ ГЕРН (Gaëlle LE GUERN) – Association Oberholz (Франція), Ганнес КЕКМАЙСТЕР (Hannes KÄCKMEISTER) – Страсбурзький університет/Фрайбурзький педагогічний університет (Франція Німеччина), Емануель КЛЕНГЕР (Emmanuel KLAINGUER) – Association foyer Notre Dame (Франція), Янайна ПЕЙСЛІ (Janaïna PAISLEY) – Direction de la jeunesse, de l'éducation populaire et de la vie associative (DJEPVA) (Франція), Анжел ШМИТТ (Angèle SCHMITT) – Association Oberholz (Франція), Неллі ГОЛЬЦ (Nelly HOLTZ) – Association Oberholtz (Франція), Мохаммад Фейзал АЛІФІ (Mohammad Faisal ALEEFI) – Jugendwerk der AWO Württemberg e.V. (Німеччина), Філіпп БЕТЦЕЛЕН (Philipp BOETZELEN) (Німеччина), Айлін РОМІ (Aylin ROMEY) – InitiativGruppe e.V., Project MIKADO (Німеччина), Томас РЕССЛЕР (Thomas ROESSLER) – Jugendberufshilfe Ortenau e.V. (Німеччина), Марія РОІДІ (Maria ROIDI) – член Консультативної ради у справах молоді, Рада Європи (Греція), Сотірія ВАСІЛЕЯДІ (Sotiria VASILEIADI) – Soma Hellinon Proskoron – Скаути Греції (Греція), Маїрі ДРОЗОПУЛУ (Mairi DROSOPOULOU) (Греція), Ніколіна ЗЕРВУ (Nikolina ZERVOU) – член Мережі опіки для дітей без супроводу (Греція), Ейфа ДЕАР (Aoife DARE) – Ірландська рада у справах біженців (Ірландія), Гвелорд МФУНІ (Guelord MFUNYI) – Європейський форум з питань молодих біженців (EYMF) (Ірландія), Марія Еліза МАРЦОТТИ (Maria Elisa MARZOTTI) – Agenzia Nazionale per I Giovani, проєкт Be part of Europe (Стань частиною Європи) (Італія), Бала ТРАОРЕ (Bala TRAORE) – SPRAR Cordova (Італія), Валентина ВІВОНА (Valentina VIVONA) – SPRAR Cordova (Італія), Паола БЛАНКО (Paola BLANCO) – Асоціація мігранток (Мальта), Сепіде ХАДЖ МОДІРІ (Sepideh HAJ MODIRI) – NIDOS (Нідерланди), Аліна БАРИШНИКОВА (Alina BARYSHNIKOVA) – муніципалітет Осло, район Альна/NAV Alna (Норвегія), Томас ДЬЮРФЕЛЬДТ (Tomas DJURFELDT) – муніципалітет Треллеборга, Arbetsmarknadsförvaltningen (Швеція), Майсса РЕКІС (Mayssa REKHIS) – The Young Republic (Швеція), Кетрін Райа ПОЛІЩУК (Catherine Raya POLISHCHUK) – Essaim d'Accueil (Швейцарія), Ембер ГІББЕРТ (Ember HIBBERT) – Червоний Хрест (Сполучене Королівство).

Семінар у Салоніках, грудень 2017

Лусіана МАЙЛАЖ (Lusiana MAILAJ) – Асоціація «Люди понад усе» (Албанія), Джулія РАЙНЕР (Julia RAINER) – Європейський молодіжний форум, Мережа з питань міграції та прав людини (Австрія), Манфред ЦЕНТНЕР (Manfred ZENTNER) – Університет у Кремс-на-Дунаї/Кафедра міграції та глобалізації (Австрія), Евелін МЕЙЛЕМАНС (Eveline MEYLEMANS) – Фламандська молодіжна рада (Бельгія), Андрея ЕНРІКЕС (Andreia HENRIQUES) (Бельгія), Діана НЕВЕДА (Diana NEVEDA) – Caritas Sofia (Болгарія), Тена ЗАЛОВІЧ (Tena ZALOVIC) – Центр для зниклих безвісти та експлуатованих дітей (Хорватія), Мазен БЕШТАВЕ (Mazen BESHTAWE) – Strengthening Asylum – Future Worlds Centre (Кіпр), Елені ХАДЖИКРИСТОДУ (Eleni HADJICHRISTODOU) – Future Worlds Centre – Відділ з гуманітарних питань (Кіпр), Маріанна САВВА (Marianna SAVVA) – HFC“Hope for Children”, Центр політики при Комітеті ООН з прав дитини (Кіпр), Гелі ЛЕ ГЕРН (Gaëlle LE GUERN) – Association Oberholz (Франція), Камій ТОМАС (Camille THOMAS) – Voice of Young Refugees in Europe (Франція), Сара ВАЛЕНТИН (Sarah VALENTIN) – Association OBERHOLZ, DOMIE 2 (Франція), Надін ЛЯМУРІ-БАЙЯ (Nadine LYAMOURI-BAJJA) (Франція), Катаріна фон ГІППЕЛЬ (Katharina von HIPPEL) – Scouts DPSG Marburg (Німеччина), Аїкатеріні АНАСТАСОПУЛУ (Aikaterini ANASTASOPOULOU) – Еллінський Червоний Хрест – Департамент соціального захисту – філія у Патрасі (Греція), Лідія БІСАРА (Lydia BISARA) – METAdrasi (Греція), Нів ДОННЕЛЛІ (Niamh DONNELLY) – проєкт ERASMUS+ Time to be Welcome – Скаути Греції (Греція), Маїрі ДРОЗОПУЛУ (Mairi DROSOPOULOU) (Греція), Усама КАВІСА (Usaama KAWEEESA) – проєкт ERASMUS+ Time to be Welcome – Скаути Греції (Греція), Сотірія ВАСІЛЕЯДІ (Sotiria VASILEIADI) – проєкт ERASMUS+ Time to be Welcome – Скаути Греції (Греція), Марія КУТАЦІ (Maria KOUTATZI) – Caritas Hellas (Греція), Еріка ПАΠΑΝΤΟΝІУ (Erika PAPANTONIOU) – Caritas Hellas (Греція), Аріпро

МУМЦІДУ (Argyro MOUMTZIDOU) – Асоціація соціальної підтримки молоді (ARSIS) (Греція), Софія ПАПАДОПУЛУ (Sofia PAPADOPOULOU) – Асоціація соціальної підтримки молоді (ARSIS) (Греція), Анастасіс ІШНОПУЛОС (Anestis ISCHNOPOULOS) – NGO PRAKSIS (Греція), Харалампос (Бабіс) ПАПАЙОАННУ (Charalampos (Babis) PAPAIOANNOU) – Міністерство освіти, науки та релігії Греції, Генеральний секретаріат у справах безперервної освіти та молоді – Департамент у справах молоді (Греція), Марія РОІДІ (Maria ROIDI) – член Консультативної ради у справах молоді, Рада Європи (Греція), Іонна СТУПА *Іонна СТОУПА – System & G (Греція), Мартон БІШТРАЙ (Marton BISZTRAI) – SOS Children's Villages (Угорщина) і MENEDÉK – Асоціація мігрантів (Угорщина), Стефанія Ержбет ФАБІАН (Stefania Erzsebet FABIAN) – SOS Children's Villages (Угорщина), Ноємі ФІЛОСІ (Noemi FILOSI) – Kaleidoscopio s.c.s (Італія), Душица НОФІТОСЬКА (Dushica NOFITOSKA) – Youth Forum Bitola (колишня югославська республіка Македонія), Іван ШТЕРІОСЬКИЙ (Ivan SHTERIOSKI) – YMCA Скоп'є (колишня югославська республіка Македонія), Сепіде ХАДЖ МОДІРІ (Sepideh HAJ MODIRI) – NIDOS (Нідерланди), Елена Оана ТЕОДОРЕСКУ (Elena Oana TEODORESCU) – Save the Children (Румунія), Елена ІЛІЧ (Jelena ILIC) – Фонд ADRA – Адвентистське агентство допомоги та розвитку (Сербія), Івана ПАТАРЧИЧ (Ivana PATARCIC) – Центр інтеграції молоді (Сербія), Рохулла НАІКЗАД (Rohullah NAIKZAD) – Mareena (Словаччина), Андрей НАВОЙСЬКИЙ (Andrej NAVOJSKY) – Mareena (Словаччина), Ваня МЕТЕЛКО (Vanja METELKO) – Srednja goz- darska in lesarska šola Postojna (Словенія), Сельма КАРАБЕЙ (Selma KARABEY) – Асоціація наслідків для психічного здоров'я особистості та суспільства (Туреччина).

Учасники та учасниці виставок експресивного мистецтва

Дімітра Езопу (Dimitra Aésopou) (Греція), Мерван Ахме (Merwan Ahme) (Сирія), Васіліс Александру (Vasilis Alexandrou) (Греція), Фатма Аль Гассан (Fatma Al Hassan) (Сирія), Наввар Камаль Аль Гассані (Nawwar Kamal Al Hassani) (Ірак), Рама і Сідра і Рімаз Аль Мухаммад (Rama & Sidra & Rimaz Al Muhammad) (Сирія), Рене Жан Амба (René Jean Amba) (Камерун), Азіфа Асламі та Масуд Асламі (Asifa Aslami & Masoud Aslami) (Афганістан), Зефі Атанасопулу (Zefi Athanasopoulou) (Греція), Маассум Дійя Аль Дін Дауд (Maassoum Diya Al Din Daoud) (Сирія), Йоргос Дросос (Yiorgos Drosos) (Греція), Мохаммад Зекі Фарго (Mohammad Zeki Farho) (Сирія), Борислава Георгіцелі (Borislava Georgitseli) (Болгарія), Зузан Гаммо (Zouzan Hammo) (Сирія), Мохаммед Гуссейн Гассан (Mohammed Hussein Hassan) (Сирія), В.К (Туреччина), Калі Касторі (Kali Kastori) (Греція), Георгіос Кацагелос і Смаро Кацангелу (Georgios Katsagelos & Smaro Katsangelou) (Греція), Анна Кондакціу (Anna Kondakci) (Греція), Теодора Лефкімуяті (Theodora Lefkimuiati) (Греція), Анна Фенареті Ліока (Anna Fenareti Lioka) (Греція), Кава Абд Аль Азіз Хаджи Маджид (Kawa Abd Al Aziz Hajji Majid) (Сирія), Бакр Мохаммад (Bakr Mohamad) (Ірак), Александрос Мудіутіс (Alexandros Moudioutis) (Греція), Махмуд Набіль (Mahmud Nabil) (Сирія), Таснім накраш (Tasnim Nakrash) (Сирія), Йоанна Насі (Yianna Nasi) (Греція), Моаяд Нассер (Moayad Nasser) (Палестина), Ахмед Кайсанія (Ahmed Qaisaniya) (Сирія), Еві Папавергу (Evi Papavergou) (Греція), Елені Папнопуло (Eleni Papnopolou) (Греція), Мірваїс Расулі (Mirwais Rasooli) (афганістан), Гуссам Аль Діне Шалабі (Hussam Al Dine Shalabi) (Сирія), Мухаммад Бассам Шалабі (Muhammad Bassam Shalabi) (Сирія), Санаа Шуайбі (Sanaa Shuaibi) (Сирія), Ельхам Вазіфех Шенас (Elham Vazifeh Shenan) (Іран), Абрахам Текле (Abraham Tekle) (Еритрея), Сабагаттін Топрак (Sabahattin Toprak) (Туреччина), Гіоргос Цаківіс (Giorgos Tsakivis) (Греція), Фарес Язіді (Fares Yazidi) (Ірак), Маноліс Йаннадакіс (Manolis Yiannadakakis) (Греція).

Секретаріат Партнерства між Європейською Комісією та Радою Європи у сфері молоді

Марта Медлінська (Marta Medlinska), Таня Басараб (Tanya Basarab), Мара Георгеску (Mara Georgescu).

А тепер розкажіть про себе. Які ваші думки та подальші кроки з роботи над цими темами?

Становище молодих біженців і біженок у європейських суспільствах – важлива тема в контексті прав людини, демократії, спільного життя в умовах різноманітності та соціальної згуртованості. Серед різних секторів, які працюють з молодими біженцями й біженками та для них, молодіжна робота пропонує широкий вибір середовищ та ініціатив для повноцінної участі цих молодих людей у житті громад і можливості отримати право голосу у всіх питаннях, які їх турбують.

У цій публікації наведено практичні інструменти молодіжної роботи, які сприятимуть включенню та участі молодих біженців і біженок на місцевому рівні. Особливу увагу приділено участі та включенню молоді як ключовим вимірам побудови інклюзивних суспільств і водночас створенню сприятливого середовища, в якому молоді біженці та біженки зможуть бути повноцінними учасниками й учасницями власного розвитку та розвитку усієї громади. У посібнику розглянуто такі теми: міжкультурне навчання, доступ до соціальних прав, молоді біженки, участь молоді, психічне здоров'я та травми.

<http://youth-partnership-eu.coe.inyouth-partnership@partnership-eu.coe.int>
youth-partnership@partnership-eu.coe.int

Рада Європи є провідною організацією із захисту прав людини на континенті. Вона нараховує 46 держав-членів, включно з усіма державами-членами Європейського Союзу. Усі держави-члени Ради Європи приєдналися до Європейської конвенції з прав людини – договору, спрямованого на захист прав людини, демократії та верховенства права.

www.coe.int

Європейський Союз – це унікальне економічне та політичне партнерство між 28 демократичними країнами Європи. Його мета – збереження миру, процвітання та свободи для 500 мільйонів громадян і громадянок у більш справедливому та безпечному світі. Щоб цього досягти, держави-учасниці ЄС створили органи, які керують ЄС, та ухвалили відповідне законодавство. Основними органами є Європейський парламент (представляє народ Європи), Рада Європейського Союзу (представляє національні уряди) та Європейська комісія (представляє спільні інтереси держав-учасниць ЄС).

<http://europa.eu>

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE